

Plani i TAP Shqipëri për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore



 Trans Adriatic Pipeline	TAP AG Dokumenti nr.:	AAL00-PMT-601-Y-TTM- 0017	Nr. i rish.:	2
Emblema e kontraktorit	Dok. Titulli:	Plani i TAP Shqipëri për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore	Faqja:	2 nga 42

TABELA E PËRMBAJTJES


Fjalorthi i termave	4
Përkufizimi i zonave “tokësore”, “jotokësore”, “bregdetare” dhe “detare”	5
Lista e akronimeve dhe shkurtesave.....	6
1 Hyrje	8
1.1 Objektivat	8
1.2 Fushëveprimi.....	8
1.3 Përgjegjësitë.....	9
2 Shmangia dhe lehtësimi i ndikimit tokësor	13
2.1 Studimet e para-ndërtimit dhe përshtatjet e projektimit	13
2.2 Monitorimi arkeologjik i ndërtimit	14
2.3 Procedura e Gjetjeve të Rastësishme	14
2.3.1 Kuadri i pajtueshmërisë	14
2.3.2 Procedura e Gjetjeve të Rastësishme.....	15
2.3.3 Raportimi i Gjetjeve të Rastësishme	16
2.3.4 Dokumentimi i Gjetjeve të Rastësishme	17
2.3.5 Gjetjet që kërkojnë njoftimin e Autoriteteve Civile	17
2.4 Mbrojtja e vendndodhjeve të njohura të trashëgimisë kulturore	18
2.4.1 Masat e përgjithshme të mbrojtjes	18
2.4.2 Mbrojtja nga dridhjet	18
2.4.3 Mbrojtja nga pluhuri dhe format e tjera të ndotjes së gurëve	18
2.4.4 Mbrojtja nga ndikimet negative estetike	19
2.4.5 Përdorimi nga komuniteti i vendeve të trashëgimisë kulturore	19
3 Shmangia dhe lehtësimi i ndikimit jotokësor	20
3.1 Studimet e para-ndërtimit dhe përshtatjet e projektimit	20
3.1.1 Studimet bregdetare të para-ndërtimit dhe përshtatjet e projektimit.....	20
3.1.2 Studimet detare të para-ndërtimit dhe përshtatjet e projektimit.....	20
3.1.3 Monitorimi arkeologjik i ndërtimit.....	20
3.2 Procedura e Gjetjeve të Rastësishme	21
3.2.1 Procedura për Gjetjet e Rastësishme Bregdetare.....	21
3.2.2 Procedura për Gjetjet e Rastësishme Detare.....	21
3.3 Mbrojtja e vendndodhjeve të njohura të trashëgimisë kulturore	21

 Trans Adriatic Pipeline	TAP AG Dokumenti nr.:	AAL00-PMT-601-Y-TTM- 0017	Nr. i rish.:	2
Emblema e kontraktorit	Dok. Titulli:	Plani i TAP Shqipëri për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore	Faqja:	3 nga 42

3.3.1	Masat e përgjithshme të mbrojtjes së vendndodhjeve të njohura të trashëgimisë kulturore bregdetare	21
3.3.2	Masat e përgjithshme të mbrojtjes së vendndodhjeve të njohura të trashëgimisë kulturore detare	21
3.3.3	Mbrojtja bregdetare nga ndikimet negative estetike	22
3.4	Përdorimi i vendndodhjeve të trashëgimisë kulturore nga komuniteti.....	22
4	Kontraktori Arkeologjik - Vështrim i përgjithshëm i projektit, fushëveprimi dhe udhëzimi	23
4.1.1	Faza 1: Rishikimi i të dhënave ekzistuese	23
4.1.2	Faza 2: Studime të zgjeruara dhe të thelluara	23
4.1.3	Faza 3: Gërmimet e para-ndërtimit	24
4.1.4	Faza 4: Gjetjet e Rastësishme gjatë ndërtimit	24
4.1.5	Faza 5: Raportimi.....	24
4.2	Vështrim i përgjithshëm i projektit, fushëveprimi dhe udhëzimi i Kontraktorit Arkeologjik Jotokësor	25
4.2.1	Faza 1: Rishikimi i të dhënave ekzistuese	25
4.2.2	Faza 2: Studime të zgjeruara dhe të thelluara	25
4.2.2.1	Zonat bregdetare	25
4.2.2.2	Zonat detare	25
4.2.3	Faza 3: Gërmimet e para-ndërtimit	25
4.2.4	Faza 4: Gjetjet e Rastësishme gjatë ndërtimit	25
4.2.5	Faza 5: Raportimi.....	25
5	Monitorimi dhe inspektimi	26
6	Trajnimi	26
7	Dokumentet përkatëse	26
	Shtojca 1 Angazhimet PËr TrashëgimiNë Kulturore Nga VNMS e Projektit.....	27


LISTA E TABELAVE

Tabela A-1 Angazhimet e trashëgimisë kulturore për vendndodhjen specifike *	27
Tabela A-2 Shpjegimi i angazhimeve të trashëgimisë kulturore.	31

 Trans Adriatic Pipeline	TAP AG Dokumenti nr.:	AAL00-PMT-601-Y-TTM- 0017	Nr. i rish.:	2
Emblema e kontraktorit	Dok. Titulli:	Plani i TAP Shqipëri për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore	Faqja:	4 nga 42

Fjalorthi i termave

Kontraktori arkeologjik	Kontraktori Arkeologjik është organizata e kontraktuar që të jetë përgjegjëse për një varg përgjegjësish të trashëgimisë kulturore. Kontraktori arkeologjik kontraktohet nga KOMPANIA
Pika e Kufirit Gjeografik të Projektit në Shqipëri	Vendi i parë i saldimit të thatë i tubacionit në Shqipëri (d.m.th., saldimi i thatë më afër detit)
KOMPANIA	Trans Adriatic Pipeline AG
KONTRAKTORI	Kontraktorët inxhinierikë, të prokurimit dhe ndërtimit (IPN) dhe nën-kontraktorët e tyre
Gjetjet e rastësishme	Objekte, veçori ose vende të mundshme të trashëgimisë kulturore (ose paleontologjike), që janë identifikuar jashtë ose pas një studimi zyrtar të vendit, normalisht si rezultat i menaxhimit të ndërtimit.
Zonat bregdetare	Zonat që ndodhen ndërmjet Pikës së Kufirit Gjeografik të projektit në Shqipëri dhe Mesores së Ujërave të Larta të Pranverës (MULP)
Ndikimi mbi trashëgiminë kulturore	Një ndryshim në trashëgiminë kulturore (në këtë kontekst “trashëgimia kulturore” i referohet çdo elementi të prekshëm (p.sh. objekte, artefakte, struktura, hapësira) ose të paprekshëm, që kanë vlerë ose rëndësi për kulturën, historinë dhe/ose identitetin e popullit), që ka ndodhur si rezultat i aktiviteteve të projektit. Ndikimet mund të konsiderohen të jenë pozitive ose negative.
Ndikimi mjedisor	Një ndryshim në mjedis (në këtë kontekst “mjedisi” i referohet çdo aspekti të mjedisit fizik natyror ose gjysmë-natyror (ajri, uji, toka etj.) që rezulton nga aktivitetet e Projektit. Ndikimet mund të konsiderohen të jenë pozitive ose negative.
Trashëgimia Kulturore Jomateriale	“Praktikat, paraqitjet, shprehjet, njohuritë, aftësitë - si dhe instrumentet, objektet, artefaktet dhe hapësirat kulturore të lidhura me to - të cilat komunitetet, grupet dhe, në disa raste, individët i njohin si pjesë të trashëgimisë së tyre kulturore (Konventa e vitit 2003 për Ruajtjen e Trashëgimisë Kulturore Jomateriale). Për sa i përket Projektit, janë instrumentet, objektet, artefaktet dhe hapësirat kulturore përkatëse, që mund të preken.
Zonat detare	Zonat që ndodhen ndërmjet Mesores së Ujërave të Larta të Pranverës (MULP) dhe vijës mesore Shqipëri-Itali
Vija Mesore	Një kufi territorial detar i miratuar, që ndan Zonën(zonat) Ekonomike Ekskluzive (ZEE) të 2 a më shumë shteteve
Mesorja e Ujërave të Larta të Pranverës	Mesorja mesatare e niveleve më të larta që arrin baticë e pranverës në dy ujëra të larta të njëpasnjëshme gjatë këtyre periudhave prej 24 orësh kur shtrirja e baticës është në pikën më të lartë, të përfutur gjatë një periudhe kohore (përgjithësisht rreth 19 vjet). MULP konsiderohet pika në këtë projekt që përcakton caqet ndërmjet zonave detare dhe bregdetare, të cilat të dyja merren në konsideratë në PKK detare
Zonat Detare	Zonat që ndodhen ndërmjet Pikës së Kufirit Gjeografik të Projektit në Shqipëri dhe vijës mesore Shqipëri-Itali. Përfshin zonat bregdetare dhe detare.

 Trans Adriatic Pipeline	TAP AG Dokumenti nr.:	AAL00-PMT-601-Y-TTM- 0017	Nr. i rish.:	2
Emblema e kontraktorit	Dok. Titulli:	Plani i TAP Shqipëri për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore	Faqja:	5 nga 42

Projekti

Plani i propozuar i gazsjellësit për të sjellë gaz natyror nga rajoni Kaspik në Europën Perëndimore dhe atë Juglindore (TAP).

Ndikimi social-ekonomik

Një ndryshim në mjedisin ekzistues social-ekonomik (në këtë kontekst “mjedisi social-ekonomik” i referohet ndërthurjes së të gjithë faktorëve ekzistues social-ekonomikë), që ka ndodhur si rezultat i aktiviteteve të Projektit. Disa faktorë mund të përfshijnë aspekte të tilla si ato demografike, të shëndetit dhe të mirëqenies etj., dhe mund t’u referohen individëve, grupeve ose komuniteteve më të gjera të njerëzve. Faktorët ekonomikë mund të përfshijnë aspekte të tilla si punësimin, financat, jetesën etj. Një ndikim mund të konsiderohet të jetë pozitiv ose negativ.


Përkufizimi i zonave “tokësore”, “jotokësore”, “bregdetare” dhe “detare”

PMTK zbatohet në mënyrë specifike në punën për trashëgiminë kulturore si në zonat tokësore ashtu dhe në ato jotokësore, që mund të ndikohen nga Projekti në Shqipëri dhe është pjesë e menaxhimit të sistemit MSTK për projektin.

Zona “tokësore” quhen të gjitha zonat që ndodhen ndërmjet PK 0 [tokësore] dhe Pikës së Kufirit Gjeografik të projektit të Shqipërisë (d.m.th., vendit të saldimit të parë të thatë). Për informacion të mëtejshëm mbi vendndodhjen e Pikës së Kufirit Gjeografik të projektit, shih Kufijtë Tokësorë të Projektit të TAP - dokumenti i Pjesëve Tokësore (CPL00-ENT-100-F-DFO-0002).


Zonat “jotokësore” përfshijnë si zonat “bregdetare ashtu dhe ato “detare”, që përcaktohen si më poshtë:

- Zona “bregdetare” quhen të gjitha zonat që ndodhen ndërmjet Pikës së Kufirit Gjeografik të projektit në Shqipëri dhe Mesores së Ujërave të Larta të Pranverës (MULP).
- Zona “detare” quhen të gjitha zonat që ndodhen ndërmjet MULP-së dhe vijës mesore Shqipëri-Itali. Zonat “jotokësore” përfshijnë si zonat detare ashtu dhe ato bregdetare, dhe prandaj përfshijnë të gjitha zonat që ndodhen ndërmjet Pikës së Kufirit Gjeografik të projektit në Shqipëri dhe vijës mesore Shqipëri-Itali.


 Trans Adriatic Pipeline	TAP AG Dokumenti nr.:	AAL00-PMT-601-Y-TTM- 0017	Nr. i rish.:	2
Emblema e kontraktorit	Dok. Titulli:	Plani i TAP Shqipëri për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore	Faqja:	6 nga 42

Lista e akronimeve dhe shkurtesave

SMUPA	Sa më ulët që të jetë praktikisht e arsyeshme
ZeN	Zona e Ndikimit të korridorit të ndërtimit (Detare)
ASHA	Agjencia e Shërbimit Arkeologjik
PKK	Planet e Kontrollit të Kontraktorit
TK	Vendet e Trashëgimisë Kulturore, veçoritë ose asetet
KTK	Këshilltari i Trashëgimisë Kulturore (KOMPANIA)
KooTK	Koordinatori i Trashëgimisë Kulturore (KooTK i KOMPANISË)
ETK	Eksperti i Trashëgimisë Kulturore (KOMPANIA)
MTK	Monitori i Trashëgimisë Kulturore (KONTRAKTORI)
PMTK	Planet për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore
PNK	Punonjësi i Ndërlidhjes me Komunitetin
SHEA	Shoqata Evropiane e Arkeologjisë
BERZH	Banka Evropiane për Rindërtim dhe Zhvillim
KP-të e BERZH	Kërkesat e Performancës së Bankës Evropiane për Rindërtim dhe Zhvillim
ZEE	Zona Ekonomike Ekskluzive (zonat jashtë territorit qendror që shtrihen në një maksimum prej 200 miljesh detare përtej ujërave territoriale)
VNMS	Vlerësimi i Ndikimit Mjedisor ose Social
PIMS	Plani i Implementimit Mjedisor dhe Social
DMMS	Dokumenti i Menaxhimit Mjedisor dhe Social
SMMS	Sistemi i Menaxhimit Mjedisor dhe Social
KFB	Kablo me Fibra Optike
VNDNJ	Vlerësimi i Ndikimit mbi të Drejtat e Njeriut
liA	Instituti i Arkeologëve, një organizatë në MB
PK	Pikat Kilometrike që kanë të bëjnë me rrugën e gazsjellësit sipas rastit bazë të përshkruar në VNMS, (mundet që vendndodhja të ndryshojë për shkak të ndryshimit të rrugës)
Pikat Kilometrike [tokësore]	Pikat Kilometrike që kanë të bëjnë me rrugën e gazsjellësit tokësor në Shqipëri sipas rastit bazë të përshkruar në VNMS. “Tokësor” përfshi vendndodhjet në tokë dhe ato bregdetare. Vendndodhjet detare për rrugën e gazsjellësit në Shqipëri janë përfshirë nën një grup tjetër të Pikave Kilometrike. (mundet që vendndodhja të ndryshojë për shkak të devijimit të rrugës)
MeK	Ministria e Kulturës

 Trans Adriatic Pipeline	TAP AG Dokumenti nr.:	AAL00-PMT-601-Y-TTM- 0017	Nr. i rish.:	2
Emblema e kontraktorit	Dok. Titulli:	Plani i TAP Shqipëri për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore	Faqja:	7 nga 42

TAP Gazsjellësi Trans Adriatik (TAP)
 TAP AG Kompania e përbashkët e Gazsjellësit Trans Adriatik
 MPSH Municionet e Pashpërthyerë
 SSHH Skema e Shkruar e Hetimit

 Trans Adriatic Pipeline	TAP AG Dokumenti nr.:	AAL00-PMT-601-Y-TTM- 0017	Nr. i rish.:	2
Emblema e kontraktorit	Dok. Titulli:	Plani i TAP Shqipëri për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore	Faqja:	8 nga 42

1 Hyrje

PMTK identifikon angazhimet e bëra në VNMS-në e Shqipërisë në lidhje me menaxhimin e trashëgimisë kulturore tokësore dhe jotokësore gjatë fazës së ndërtimit dhe vënies në punë të Projektit në Shqipëri dhe përshkruan përgjegjësitë e veprimet e KOMPANISË për sa i përket përmbushjes së këtyre angazhimeve. PMTK është një pjesë e Sistemit të Menaxhimit të MSTK - grupi i dokumenteve të menaxhimit të krijuara nga Kompania për të përshkruar masat që do të përdoren për të adresuar probleme të ndryshme që kanë të bëjnë me mjedisin, shëndetin e sigurinë, trashëgiminë sociale dhe kulturore.

Kur përshkruhet një angazhim specifik nga Regjistri i Angazhimeve në Shqipëri në këtë dokument, ai pasohet nga numri i tij i referencës siç është përcaktuar në Regjistrin e Angazhimeve të Projektit për Shqipërinë (p.sh. AL0012). Kërkesat shtesë janë përfshirë brenda këtij PMTK kur gjykohen se ato pranohen ndërkombëtarisht ose janë praktikë më të mira. Këto kërkesa shtesë nuk pasohen nga një numër reference.

Plani i Menaxhimit Mjedisor dhe Social (CAL00-PMT-601-Y-TTM-0006) jep një shpjegim se si duhet të përdoret ky PMTK në lidhje me çdo dokument tjetër përkatës të Projektit.


1.1 Objektivat

Ky PMTK është përgatitur që të përcaktojë shmangien, minimizimin dhe masat e nevojshme të lehtësimit për të siguruar që ndikimet negative mbi trashëgiminë kulturore tokësore e jotokësore si rezultat i aktiviteteve të projektit të parandalohen ose, kur kjo nuk është e mundur, të pakësohen në një nivel sa më të ulët që të jetë praktikisht e arsyeshme (SMUPA¹) gjatë fazës së ndërtimit të pjesëve tokësore dhe jotokësore të gazsjellësit TAP në Shqipëri. Objektivat e këtij PMTK janë të garantohet që puna në lidhje me menaxhimin e trashëgimisë kulturore tokësore e jotokësore të jetë në pajtim me legjislacionin kombëtar dhe ndërkombëtar në fuqi, praktikë më të mira ndërkombëtare dhe të gjitha Kërkesat e Performancës të BERZH-it dhe IFC-së, angazhimet e bëra në VNMS-në për Shqipërinë, politikën e KOMPANISË për të shmangur të gjitha dëmtimet e mundshme ndaj burimeve kulturore (AL0450).

1.2 Fushëveprimi

PMTK përcakton planet dhe procedurat që kanë të bëjnë me trashëgiminë kulturore tokësore e jotokësore, që KOMPANIA do të implementojë kur është e përshtatshme gjatë ndërtimit, duke përfshirë hidrotestim dhe vënien në punë.

¹Që një rrezik (ose ndikim) të jetë SMUPA, duhet të jetë e mundur të demonstronhet që kostoja e përfshirë në pakësimin e rrezikut/ndikimit të mëtejshëm do të jetë në shpërpjestim të madh me dobinë e përfutur. Parimi i SMUPA rrjedh nga fakti se mund të shpenzohen kohë, përpjekje dhe para të pafundme në përpjekjen për të reduktuar një rrezik/ndikim në zero. Nuk duhet kuptuar thjesht si një masë sasiore e përfitimit ndaj dëmit. Është më shumë një praktikë e mirë e zakonit të gjykitimit të baraspeshës së rrezikut dhe përfitimit nga shoqëria.

 Trans Adriatic Pipeline	TAP AG Dokumenti nr.:	AAL00-PMT-601-Y-TTM- 0017	Nr. i rish.:	2
Emblema e kontraktorit	Dok. Titulli:	Plani i TAP Shqipëri për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore	Faqja:	9 nga 42

Fushëveprimi i këtij PMTK përfshin:

- masat për shmangien, minimizimin dhe lehtësimin e ndikimit (përfshi studimet e para-ndërtimit, monitorimin e ndërtimit, procedurat e gjetjeve të rastësishme dhe mbrojtjen e vendndodhjeve të njohura dhe të panjohura të trashëgimisë kulturore tokësore e jotokësore)
- një vështrim të përgjithshëm arkeologjik të projektit.
- ngritjen e strukturës organizative për menaxhimin e burimeve kulturore.

Fushëveprimi i këtij PMTK përqendrohet në tri kategori të përgjithshme të trashëgimisë kulturore: vendndodhjet arkeologjike, monumentet dhe vendndodhjet me vlerë jomateriale të trashëgimisë kulturore (TKJ).

Kërkesat për monitorimin dhe inspektimin që kanë të bëjnë me këtë plan jepen me hollësi në Planin e Sigurimit të Pajtuëshmërisë për çështjet Mjedisore dhe Sociale (CAL00-PMT-601-Y-TTM-0005).

Ky PMTK zbatohet për të gjitha zonat tokësore dhe jotokësore që mund të ndikohen nga faza e ndërtimit të Projektit. Zonat tokësore përfshijnë, (por nuk kufizohen me), korridoret e punës, vendet e ndërtimit të stacioneve të kompresorëve, vendet e ndërtimit të stacioneve të valvulave të bllokimit, rrugët e aksesit/udhët e paasfaltuara, të gjitha rajonet për materialet e përkohshme dhe magazinimin e mbetjeve, kampet dhe kantieret e tubacioneve.


Zonat jotokësore që mund të preken nga faza e ndërtimit të Projektit përfshijnë si zonat bregdetare ashtu dhe ato detare. Për një përkufizim të mëtejshëm se çfarë quhet zonë “jotokësore”, “detare” ose “bregdetare” dhe kufijtë e tyre përkatës, shih Fjalorthin e Termave në këtë dokument.

Zonat detare përfshijnë, por nuk kufizohen me, pjesët e takimit me tokën, kanalën e gazsjellësit dhe zonën ngjitur me të, zonën që nevojitet për të shtruar kabllon me fibra optike (KFO), si dhe ujërat territoriale të Shqipërisë dhe Zonën Ekonomike Ekskluzive (ZEE) (për sa i përket shtrirjes së mundshme të çdo ndikimi detar si rezultat i aktiviteteve të ndërtimit të Projektit në det). Zonat bregdetare përfshijnë, por nuk kufizohen me, pjesët e takimit me tokën, rripat e punimeve, rrugët (përfshi rrugët e aksesit, rrugët e paasfaltuara dhe rrugët publike), vendet për nxjerrjen e agregateve, vendet për hedhjen e sendeve të prishura, impiantet e betonit, të gjitha zonat për magazinimin e përkohshëm të materialeve dhe mbetjeve, kampet, kantieret e tubacioneve dhe zonat e mirëmbajtjes.

KOMPANIA duhet të ketë parasysh se, atje ku aktivitetet detare bëhen në tokë (p.sh. kantieret për magazinimin e tubacioneve në tokë dhe transporti me automjete i furnizimeve/personelit), do të zbatohen kërkesat e specifikuar në pjesën për shmangien dhe lehtësimin e ndikimit bregdetar dhe tokësor të këtij PMTK.

1.3 Përgjegjësitë

Përgjegjësia parësore e KOMPANISË në lidhje me trashëgiminë kulturore është zbatimi i kërkesave të këtij SMMS nëpërmjet sigurimit të pajtuëshmërisë dhe monitorimit të Kontraktorëve dhe pjesëmarrësve të tjerë në zbatimin e këtij PMTK-je. Hollësitë e kërkesave të sigurimit të pajtuëshmërisë janë përshkruar në Planin e Sigurimit të Pajtuëshmërisë për çështjet Mjedisore dhe Sociale CAL00-PMT-601-Y-TTM-0005). Kërkesat e KONTRAKTORIT janë përshkruar në PKK e Trashëgimisë Kulturore Tokësore e Jotokësore (AAL00-PMT-601-Y-TTM-0001 dhe AAL00-RSK-601-Y-TTM-0030). Si pjesë e Planit për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore (PMTK) të KOMPANISË, të gjitha veprimet e identifikuar në Shtojcën 1 do të shqyrtohen dhe do të miratohen me autoritetet

 Trans Adriatic Pipeline	TAP AG Dokumenti nr.:	AAL00-PMT-601-Y-TTM- 0017	Nr. i rish.:	2
Emblema e kontraktorit	Dok. Titulli:	Plani i TAP Shqipëri për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore	Faqja:	10 nga 42

kombëtare. Çdo ndryshim në hollësitë e përshkruara në Shtojcën 1, që identifikohen si pjesë e diskutimeve me autoritetet kombëtare, do t'i jepen KONTRAKTORIT.

KOMPANIA do të jetë përgjegjëse për të garantuar që të gjitha aktivitetet, të gjitha operacionet, pajisjet dhe makineritë në terren të jenë në pajtim me:


- legjislacionin kombëtar dhe ndërkombëtar në fuqi
- standardet dhe politikat e huadhënësve ndërkombëtarë
- kërkesat specifike brenda VNMS në Shqipëri dhe HRIA në Shqipëri.
- angazhimet e renditura në Regjistrin e Angazhimeve në Shqipëri.
- kërkesat e këtij dokumenti.

Çka u përmend më sipër zbatohet si për aktivitetet nën kontrollin e drejtpërdrejtë të KOMPANISË (d.m.th. aktivitetet e kryera vetëm nga KOMPANIA), ashtu dhe për ato nën kontrollin e saj jo të drejtpërdrejtë (d.m.th., aktivitetet e kryera nga KONTRAKTORI në emër të KOMPANISË). Sigurimi i pajtueshmërisë për aktivitetet nën kontrollin jo të drejtpërdrejtë të KOMPANISË do të arrihet nëpërmjet monitorimit të pajtueshmërisë.

KOMPANIA do të jetë përgjegjëse për çdo ndikim negativ mjedisor, social-ekonomik dhe mbi trashëgiminë kulturore, që vjen nga aktivitetet dhe operacionet e projektit nën kontrollin e saj të drejtpërdrejtë dhe jo të drejtpërdrejtë, dhe për marrjen e çdo mase të nevojshme për t'i shmangur, minimizuar ose, nëse nuk është e mundur, për t'i lehtësuar ato. KOMPANIA do të jetë përgjegjëse gjithashtu për reagimin e menjëhershëm ndaj ngjarjeve aksidentale që shkaktohen nga aktivitetet e saj dhe për minimizimin dhe/ose lehtësimin sa më shumë që të jetë e mundur të çdo ndikimi negativ mjedisor, social-ekonomik dhe mbi trashëgiminë kulturore, që vjen si pasojë e aktiviteteve të saj.

KOMPANIA do t'i përmbushë këto përgjegjësi:

- duke kërkuar që KONTRAKTORI të hartojë PIMS për Trashëgiminë Kulturore Tokësore dhe Jotokësore, që përshkruajnë se si do t'i implementojë kërkesat e përshkruara në PKK e Trashëgimisë Kulturore Tokësore dhe Jotokësore (AAL00-PMT-601-Y-TTM-0001, AAL00-RSK-601-Y-TTM-0030), dhe t'i rishikojë këto PIMS përpara se t'i pranojë
- duke ua komunikuar përmbajtjen e këtij PMTK punonjësve të KOMPANISË dhe duke i trajnuar ata për të siguruar që të kuptojnë përgjegjësitë e tyre në lidhje me menaxhimin e trashëgimisë kulturore tokësore dhe jotokësore dhe raportimin e reagimin ndaj incidenteve.
- duke siguruar që të mobilizohen burime të përshtatshme për menaxhimin e trashëgimisë kulturore tokësore dhe jotokësore, duke përfshirë informacionin e dhënë nga çdo burim i specializuar, i nevojshëm për të siguruar planifikimin e efektshëm dhe implementim në kohë të masave
- duke siguruar pajtueshmëri nga punonjësit e KOMPANISË (përfshirë punonjësit e KONTRAKTORIT, shih më poshtë) me procedurat e përcaktuara në këtë PMTK
- duke siguruar pajtueshmëri nga punonjësit e KONTRAKTORIT me procedurat e përcaktuara në PIMS e Trashëgimisë Kulturore Tokësore dhe Jotokësore (nëpërmjet monitorimit të pajtueshmërisë)

 Trans Adriatic Pipeline	TAP AG Dokumenti nr.:	AAL00-PMT-601-Y-TTM- 0017	Nr. i rish.:	2
Emblema e kontraktorit	Dok. Titulli:	Plani i TAP Shqipëri për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore	Faqja:	11 nga 42


- duke vënë në jetë monitorimin e efektshëm të masave për menaxhimin e trashëgimisë kulturore tokësore dhe jotokësore për të siguruar që efektshmëria e aktiviteteve për menaxhimin e trashëgimisë kulturore të vlerësohet dhe çdo çështje të zbulohet menjëherë, në pajtim me Planin për Sigurimin e Pajtueshmërisë (CAL00-PMT-601-Y-TTM-0005)
- duke siguruar që të gjitha incidentet mjedisore, social-ekonomike dhe mbi trashëgiminë kulturore të raportohen dhe të trajtohen me efektshmëri dhe të nxirren mësim në pajtim me
- Planin e Menaxhimit Mjedisor dhe Social (CAL00-PMT-601-Y-TTM-0006))
- duke siguruar se të gjitha punimet e KONTRAKTORIT për pastrimin dhe ndërtimin në tokë do të monitorohen nën mbikëqyrjen me kohë të plotë të Monitoruesve të Trashëgimisë Kulturore (MTK) të KONTRAKTORIT.

Përveç kërkesave të sipërpërmendura, KOMPANIA do të punësojë një Këshilltar për Trashëgiminë Kulturore (KTK), përgjegjës të cilin do të përfshijnë, por nuk do të kufizohen me:

- promovimin e pajtueshmërisë me Planin e Menaxhimit të Trashëgimisë Kulturore
- menaxhimin e ekspertëve të tjerë të trashëgimisë kulturore (ETK) të caktuar nga KOMPANIA, nëse kërkohet
- garantimin që të gjitha licencat e kërkuara për punime arkeologjike të jenë marrë nga organet përkatëse të qeverisë
- administrimin e kontratave të ndryshme, hartimin e programit për lehtësimin dhe koordinimin e Projektit dhe të interesave të jashtëm
- së bashku me ETK, të koordinojë, planifikojë dhe zhvillojë fushëveprimin e punës dhe mbikëqyrjen e Kontraktorit Arkeologjik
- mbështetjen e Projektit për të siguruar raporte dhe/ose leje të përshtatshme të dokumentuara, që do të lejojnë Projektin të vazhdojë
- së bashku me ETK, të verifikojë rëndësinë e trashëgimisë kulturore të çdo gjetjeje të rastit (atribuimi duhet të negociohet nga Kompania dhe ASHA)
- dhe rekomandimit të veprimeve të duhura
- kryerjes së trajnimeve për trashëgiminë kulturore me ETK.

Kontraktori arkeologjik është organizata e kontraktuar nga KONTRAKTORI, që do të jetë përgjegjëse për:


- kryerjen e gërmimeve arkeologjike
- monitorimin e aktiviteteve për lëvizjen e tokës dhe aktiviteteve të tjera të ndërtimit, (duke përdorur një MTK të punësuar nga KONTRAKTORI)
- regjistrimin, studimin dhe raportimin e materialeve të gjetura gjatë fazave të para-ndërtimit e ndërtimit dhe paraqitjen e raporteve për to, me një shpeshësi për të cilën është rënë dakord me KOMPANINË.
- raportimin e Gjetjeve të Rastësishme ashtu siç bëhen, në pajtim me Procedurën e Projektit për Gjetjet e Rastësishme

 Trans Adriatic Pipeline	TAP AG Dokumenti nr.:	AAL00-PMT-601-Y-TTM- 0017	Nr. i rish.:	2
Emblema e kontraktorit	Dok. Titulli:	Plani i TAP Shqipëri për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore	Faqja:	12 nga 42

- bërjen e rekomandimeve nëpërmjet KTK dhe ETK te KOMPANIA, KONTRAKTORI dhe Autoritetet
- dhënien e udhëzimeve personelit tjetër të projektit në terren që t'i njohin dhe të veprojnë për çështjet e trashëgimisë kulturore
- mbajtjen e regjistrimeve të përditësuara të aktiviteteve të përditshme të monitorimit dhe të çdo raporti të veçantë të përgatitur.

Kontraktori Arkeologjik do të jetë një kompani e licencuar e miratuar për punë në Shqipëri nga Ministria e Kulturës (MeK) e Qeverisë Shqiptare dhe Agjencia e Shërbimit Arkeologjik (ASHA)².

² MeK është organizata qeveritare që mbikëqyr të gjitha aktivitetet e trashëgimisë kulturore dhe është përgjegjëse për mbrojtjen dhe mirëmbajtjen e trashëgimisë kulturore. ASA është një organ që përgjigjet te MeK për miratimin e punës dhe lëshimin e licencave të gërmimeve. Kjo agjenci do të ketë rolin parësor në monitorimin e punimeve të trashëgimisë kulturore.

 Trans Adriatic Pipeline	TAP AG Dokumenti nr.:	AAL00-PMT-601-Y-TTM- 0017	Nr. i rish.:	2
Emblema e kontraktorit	Dok. Titulli:	Plani i TAP Shqipëri për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore	Faqja:	13 nga 42

2 Shmangia dhe lehtësimi i ndikimit tokësor

2.1 Studimet e para-ndërtimit dhe përshtatjet e projektimit

Është përgjegjësia e KOMPANISË që të ndërmarrë shumicën e studimeve të para-ndërtimit. Përpara ndërtimit KOMPANIA do të ndërmarrë një studim të hollësishëm të të gjitha vendndodhjeve të identifikuar në VNMS. Studimi do të përbëhet nga identifikimi dhe vlerësimi i mëtejshëm i vendndodhjeve (të renditura në Tabelën A1-1, Shtojca 1) për të siguruar që të mund të bëhet një përgjigje dhe lehtësim i përshtatshëm. Një listë e hollësishme e plotë e veprimeve që do të ndërmerren në secilin vend do të miratohet bashkë me MeK dhe ASHA. Si pjesë e këtij procesi, KOMPANIA do të regjistrojë gjendjen dhe integritetin strukturor të çdo vendi të identifikuar me komponentët mbitorësor, që ndodhen në afërsi (50m) të gjurmës së projektit përpara ndërtimit (AL0447). Kjo ka rëndësi të veçantë në zonat ku dëmi për shkak të ndotjes ose dridhjeve konsiderohet i mundshëm. KOMPANIA do t'ia komunikojë VENDNDODHJET në një format GIS, së bashku me rezultatet e studimeve dhe çdo veprim që kërkohet, KONTRAKTORIT, i cili do të sigurohet se i di këto vende dhe kushtet e karakteristikave të para-ndërtimit:


Një listë e përditësuar nga angazhimet e njohura aktuale, që detajon vendndodhjet, shtrirjet dhe studimet e gjendjes do t'i jepet KONTRAKTORIT përpara ndërtimit. KOMPANIA do të komunikojë se ku do të implementojë KONTRAKTORI masa lehtësimi parandaluese (të tilla si gardhe, shenjzime, kontrolli i pluhurit ose sigurimi i hyrjes së publikut në zona të caktuara).

Çdo ndryshim i rrugëkalimit ose kërkesat për tokë shtesë do të kërkojnë studime të reja para ndërtimit në pajtim me standardet e përcaktuara nga VNMS dhe do të ndërmerren nga KONTRAKTORI.

Burimet e trashëgimisë kulturore duhet të mbahen parasysh dhe të përfshihen në fazën e projektimit të çdo sipërmarrjeje që lidhet me Projektin, e cila mund të ndikojë mbi vendndodhjet. Duhet bërë të gjitha përpjekjet e mundshme për të shmangur burimet e njohura të trashëgimisë kulturore gjatë fazave të projektimit dhe ndërtimit të Projektit (AL0449, AL0456 dhe AL0464). Kjo do të përfshijë, kur është e mundur, marrjen e masave për të përshtatur kalimin e korridorit të ndërtimit që të shmangët dëmtimi fizik i Monumenteve të caktuara të Natyrës (AL0142), megaliteve (AL0449), monumenteve dhe vendndodhjeve arkeologjike (AL0464) e vendeve me vlerë TKJ (AL0456). Për vendndodhjet TKJ, Projekti, kur është e mundur do t'i shmangë ato nëpërmjet ri-skicimit të Projektit për të garantuar ndikime të kufizuara mbi rrethinat dhe peizazhet e tyre (AL0456).

Shmangia është metoda e parapëlqyer për lehtësimin dhe do të mbahet parasysh së bashku me masat e identifikuar të lehtësimit të renditura në Kapitullin 8.20.3 të "VNMS Shqipëri, Pjesa 8 - Vlerësimi i Ndikimeve dhe Masat e Lehtësimit" (AL0449, AL0456, AL0464). Të gjitha ndryshimet e rrugëkalimit të korridorit të ndërtimit nga KONTRAKTORI do të kërkojnë miratimin nga KOMPANIA.

Kur nuk është e mundur të shmangen monumentet ose vendet me vlerë TKJ (d.m.th., ato që ndodhen në rripin e reduktuar të punës prej 28m të gjerë për ndërtimin e gazsjellësit), KOMPANIA do të konsiderojë zhvendosjen, zëvendësimin e kompensimin e tyre dhe ato do të diskutohen si opsione me palët përkatëse të interesit (AL0463) (shih edhe Strategjinë e Angazhimit me Palët e Interesit TAP-HSE-ST-0009).

 Trans Adriatic Pipeline	TAP AG Dokumenti nr.:	AAL00-PMT-601-Y-TTM- 0017	Nr. i rish.:	2
Emblema e kontraktorit	Dok. Titulli:	Plani i TAP Shqipëri për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore	Faqja:	14 nga 42

2.2 Monitorimi arkeologjik i ndërtimit

Programi i Monitorimit të Ndërtimit do të kërkojë që të gjitha punimet e ndërtimit të bëhen nën mbikëqyrjen gjatë gjithë kohës nga një MTK. MTK do të dokumentojë dhe do të raportojë rregullisht për aktivitetet e monitorimit të ndërtimit siç është rënë dakord me MeK. Këto raporte do t'i nënshtrohen rishikimit e miratimit nga KTK, ETK dhe MeK.

Çdo ndikim i vëzhguar mbi trashëgiminë kulturore do të raportohet nga MTK te Koordinatorin e Trashëgimisë Kulturore (KooTK) të KOMPANISË dhe autoriteti përgjegjës qeveritar, që mund ta ndalojë punën deri sa të bëhet inspektimi dhe të merren masa riparuese. Kjo kërkesë zbatohet për ndikimet mbi trashëgiminë kulturore në të gjitha zonat që mund të preken nga Projekti.

2.3 Procedura e Gjetjeve të Rastësishme


Gjetjet e Rastësishme përkufizohen si objekte, veçori ose vende të mundshme të trashëgimisë kulturore (a paleontologjike), që identifikohen jashtë një përnjohjeje zyrtare të vendit ose pas saj, normalisht si rezultat i menaxhimit të ndërtimit. Gjetjet e Rastësishme mund të bëhen nga çdo anëtar i Projektit, duke përfshirë arkeologët, punëtorët që punojnë në vendet që nuk janë trashëgimi kulturore dhe vizitorët.

2.3.1 Kuadri i pajtueshmërisë

Një Procedurë për Gjetjet e Rastësishme kërkohet nga ligji shqiptar, Legjislacioni i BE-së dhe KP-të e BERZH dhe IFC, përveç Regjistrin të Angazhimit të Projektit për Shqipërinë. Objektivi i procedurës është të identifikojë dhe të mbrojë vendndodhje, objekte dhe veçori të trashëgimisë kulturore të paregjistruara më parë, nga dëmtimi i shkaktuar prej Projektit. Procedura zbatohet për objekte, veçori ose vendndodhje të trashëgimisë kulturore të identifikuar si rezultat i aktiviteteve të ndërtimit në një zonë. Procedura përfshin monitorimin e të gjitha aktiviteteve të ndërtimit që gjëmojnë tokën nga një arkeolog profesionist (MTK i caktuar nga KONTRAKTORI dhe miratuar nga KOMPANIA dhe MeK) dhe ndalimin e punës (nëpërmjet zbatimit të një protokollit për ndalimin e punës) në afërsi të çdo zbulimi të ri arkeologjik. Nëse zbulohet një Gjetje e Rastësishme gjatë ndërtimit, procedurat e shpëtimit duhen bërë siç janë përcaktuar nga standardet ndërkombëtare dhe kombëtare shqiptare, nëse nuk mund të zbatohen masa të tjera lehtësuese për të hequr, shmangur ose mbrojtur. Aktivitetet e ndërtimit në vendndodhjen e Gjetjeve të Rastësishme do të rifillojnë vetëm pas zbatimit të masave lehtësuese të miratuara nga qeveria (AL0458) të tilla si shpëtimi, heqja, shmangia ose mbrojtja. Vazhdimi i ndërtimit pas një shpëtimi të Gjetjes së Rastësishme duhet të fillojë vetëm pasi të ketë përfunduar gërmimi i shpëtimit.

Artefaktet individuale janë të rëndësishme si tregues të pranisë së vendndodhjeve të trashëgimisë kulturore pranë sipërfaqes ose nën sipërfaqe. Megjithatë, vlera parësore e shumicës së artefakteve të trashëgimisë kulturore kuptohet vetëm kur objektet janë pjesë e një vendndodhjeje të interpretueshme të trashëgimisë kulturore. Kjo procedurë i kushton vëmendje mbrojtjes së vetë vendndodhjeve të trashëgimisë kulturore dhe jo artefakteve individuale, sepse sepse artefaktet individuale mund të hiqen lehtë. Rëndësia e artefakteve do të negociohet nga Kompania dhe ASHA.

Vendimi nëse një Gjetje e Rastësishme është një burim i trashëgimisë kulturore që kërkon trajtim shtesë do të bëhet nga një MTK në këshillim me ETK dhe KooTK duke u bazuar në përvojën profesionale dhe trajnimin. Çdo anëtar i forcës së punës të KOMPANISË dhe KONTRAKTORIT ka

 Trans Adriatic Pipeline	TAP AG Dokumenti nr.:	AAL00-PMT-601-Y-TTM- 0017	Nr. i rish.:	2
Emblema e kontraktorit	Dok. Titulli:	Plani i TAP Shqipëri për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore	Faqja:	15 nga 42

përgjegjësini të njoftojë menjëherë MTK ose ETK a KooTK në rast se dyshon për një Gjetje të Rastësishme.

2.3.2 Procedura e Gjetjeve të Rastësishme


KOMPANIA, KONTRAKTORI dhe nënkontraktorët e tij duhet të përdorin Procedurën e mëposhtme për Gjetjet e Rastësishme dhe ta zbatojnë atë kudo ku hasen objekte, vendndodhje, struktura ose grupe strukturash të lëvizshme a të palëvizshme, që kanë rëndësi arkeologjike, paleontologjike, historike, arkitekturore, fetare, estetike ose rëndësi tjetër kulturore. Procedura e Gjetjeve të Rastësishme do të zbatohet në të gjitha frontet e ndërtimit për të gjitha aktivitetet e pastrimit dhe gërmimit të tokës (AL0458).

Hapi më i vështirë është të garantohet që të gjitha gjetjet e rastësishme të nxitin zbatimin e saktë të këtij procesi, pasi punëtorët e patrajnuar shpesh nuk janë në gjendje të bëjnë dallimin ndërmjet karakteristikave normale të mjedisit (gurëve etj.) dhe, për shembull, gjetjeve paleontologjike. Për ta ndihmuar këtë, KTK dhe ETK do të bëjnë trajnime për ta ndërgjegjësuar forcën punëtore dhe do të jenë të disponueshëm në çdo kohë për të verifikuar nëse një gjetje ka ndonjë rëndësi nga këndvështrimi i trashëgimisë kulturore ose jo. Për të pakësuar kohën për të marrë reagimet, MTK dhe KooTK e do të bazohen në vendndodhje për të gjitha punimet afër vendeve ose zonave të njohura të trashëgimisë kulturore me potencial të lartë arkeologjik. Përveç kësaj, këto aktivitete ndërtimi do të mbikëqyren nga MTK (AL0458). Për më shumë informacion referoju Planit për Sigurimin e Pajtuësishmërisë për Çështjet Mjedisore dhe Sociale (CAL00-PMT-601-Y-TTM-0005), që përshkruan aktivitetet e monitorimit dhe të sigurisë së KOMPANISË. KONTRAKTORI është përgjegjës për të garantuar akses të sigurt për Monitoruesin e Trashëgimisë Kulturore, Këshilltarin e Trashëgimisë Kulturore, kontraktorët arkeologjikë KooTK, ETK dhe personelin e Ministrisë së Kulturës në zonat e punimeve gjatë gjithë kohës.

Çdo Gjetje e Rastësishme ose ndikim i vërejtur mbi trashëgiminë kulturore do të raportohet nga MTK te Mbikëqyrësi i KONTRAKTORIT për zonën e punimeve, ETK dhe/ose KTK dhe autoriteti përgjegjës qeveritar, që mund ta ndalojë punën deri sa të bëhet inspektimi dhe të merren masat e lehtësimit. Kjo kërkesë zbatohet për ndikimet mbi trashëgiminë kulturore në të gjitha zonat që mund të preken nga Projekti.

MTK do ta identifikojë dhe do ta verifikojë gjetjen, do të vlerësojë rëndësinë e saj, (atribuimi i rëndësisë do të negociohet nga Kompania dhe ASHA) dhe, në këshillim me Mbikëqyrësin e KONTRAKTORIT, KooTK dhe ETK e KOMPANISË, do të vendosë nëse do të pezullohet puna në kantier dhe/ose në zonat më të gjera përreth, apo do të hiqet gjetja (nëse është një objekt që mund të hiqet lehtë si, për shembull, një monedhë etj.) dhe të lejohet që puna të vazhdojë. Në rastin e një Gjetjeje të Rastësishme që është një vendndodhje ose nuk mund të hiqet, puna në afërsi (mimimuni në të gjitha zonat 50m larg nga zbulimi) duhet të ndërpritet dhe zona duhet të shenjzohet për shmangie nga KONTRAKTORI (ose çdo nënkontraktor) (AL0458).

Skenarët për trajtimin e vendndodhjes që do të merren parasysh përfshijnë ruajtjen në vend nëpërmjet devijimit të rrugëkalimit ose teknikat të specializuara të ndërtimit, si dhe gërmimet e shpëtimit përpara se të bëhen punime të tjera ndërtimi, nëse shmangia nuk është e mundur. Nëse nevojitet shpëtimi arkeologjik për një Gjetje të Rastësishme, KOMPANIA është përgjegjëse që të garantojë të bëhet shpëtimi në pajtim me standardet ndërkombëtare dhe shqiptare me mbikëqyrjen dhe përfshirjen e institucioneve përkatëse qeveritare (AL0557, AL0459).

 Trans Adriatic Pipeline	TAP AG Dokumenti nr.:	AAL00-PMT-601-Y-TTM- 0017	Nr. i rish.:	2
Emblema e kontraktorit	Dok. Titulli:	Plani i TAP Shqipëri për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore	Faqja:	16 nga 42

Aktivitetet e ndërtimit në një Gjetje të Rastësishme do të rifillojnë vetëm pasi të kenë përfunduar gërmimet e shpëtimit dhe implementimi i masave dhe/ose punimeve të trajtimit të miratuara nga qeveria (AL0556, AL0459). Një përshkrim i hollësishëm i Procedurës së Gjetjeve të Rastësishme paraqitet më poshtë.

Nëse zbulohet një Gjetje e Rastësishme nga MTK ose punonjësit, do të kryhen aktivitetet e mëposhtme:


- Ndërprerja e punës në afërsi nga forca punonjëse e KONTRAKTORIT, duke përfshirë çdo nënkontraktor, nëpërmjet zbatimit të një protokollit për ndalimin e punës (AL0765), nga Mbikëqyrësi i KONTRAKTORIT në këshillim me MTK.
- Shenjëzimi i zonës me gardh plastike të kuqe shumë të dukshëm nga KONTRAKTORI për të shmangur të gjitha zonat të paktën 50m nga zbulimi i gjetjes së rastësishme (AL0461)
- Njoftimi i mbikëqyrësit të KONTRAKTORIT për zonën e punimeve dhe përfaqësuesit që do të informojnë ETK. Më pas ETK do të informojë KTK e KOMPANISË dhe me MTK do të njoftojë përfaqësuesin e trashëgimisë kulturore të qeverisë në ASHA.
- Identifikimi dhe vlerësimi i rëndësisë fillestare të gjetjes për sa i përket trashëgimisë kulturore nga MTK duke punuar me Kompaninë dhe ASHA-n. Bazuar mbi këtë vlerësim, ETK dhe KTK e KOMPANISË do të konsultohen e do të vendosin së bashku nëse aktivitetet e ndërtimit në afërsi duhen pezulluar ose mund të rifillojnë. Aktivitetet e ndërtimit do të lejohen të vazhdojnë nëse gjetja mund të hiqet lehtësisht, p.sh., një monedhë.
- Në vartësi të faktit nëse shmangia është e mundur ose jo, dy skenarët do të shqyrtohen nga KOMPANIA dhe vendimi do t'i përcillet KONTRAKTORIT:
 - Nëse shmangia është e mundur, gjetja duhet të ruhet në vend nëpërmjet devijimit të rrugëkalimit ose teknikave të specializuara të ndërtimit.
 - Nëse shmangia nuk është e mundur, KOMPANIA është përgjegjëse për implementimin e një shpëtimi arkeologjik në pajtim me standardet ndërkombëtare dhe shqiptare, me mbikëqyrjen dhe përfshirjen e institucioneve përkatëse qeveritare (AL0459).

Kur puna të ketë përfunduar, aktivitetet e ndërtimit mund të vazhdojnë.

2.3.3 Raportimi i Gjetjeve të Rastësishme

Nëse do të zbulohet një Gjetje e Rastësishme nga MTK ose nga punonjësit e KONTRAKTORIT, një Raport i Gjetjes së Rastësishme, që do t'i paraqitet KTK, do të përgatitet në bashkëpunim me MTK dhe ETK, brenda 48 orëve nga zbulimi i gjetjes, në pajtim me kërkesat e MeK ose ASHA. Ky raport duhet të përmbajë informacionin e mëposhtëm:

- data dhe ora e zbulimit
- vendi i zbulimit (koordinatat e GPS dhe referencat PK [tokësore]).
- përshkrimi i zbulimit
- rëndësia e zbulimit - atribuimi i rëndësisë do të negociohet nga Kompania dhe ASHA.
- pesha dhe përmasat e përiferarta, d.m.th., mundësia për ta lëvizur zbulimin
- koha e përlogaritur që nevojitet për të bërë gërmimin e zbulimit
- rekomandimi si të vijohet më tej

 Trans Adriatic Pipeline	TAP AG Dokumenti nr.:	AAL00-PMT-601-Y-TTM- 0017	Nr. i rish.:	2
Emblema e kontraktorit	Dok. Titulli:	Plani i TAP Shqipëri për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore	Faqja:	17 nga 42

- masat e përkohshme të mbrojtjes të implementuara.

Kur të përcaktohet veprimi i përshtatshëm që duhet ndërmarrë në lidhje me Gjetjen e Rastësishme, do të bëhet konsultim me autoritetin përkatës, ASHA. Këto veprime mund të përfshijnë, por nuk janë të kufizuara me:

- zhvendosjen, nëse është e përshtatshme, të artefakteve
- mbrojtjen *in situ*
- kryerjen e gërmimeve të mëtejshme brenda largësisë së specifikuar të pikës së zbulimit të vendndodhjeve
- vendimin për të vazhduar me punimet e ndërtimit.

2.3.4 Dokumentimi i Gjetjeve të Rastësishme

Personelit të Trashëgimisë Kulturore të KOMPANISË, personelit që nuk është për Trashëgiminë Kulturore të KOMPANISË dhe KONTRAKTORIT do t'i duhet të mbajnë regjistra të monitorimit, të Gjetjeve të Rastësishme dhe të masave të reagimit të ndërmarra për Gjetjet e Rastësishme. Për KONTRAKTORIN këto do të përfshijnë:


- dokumentimin e monitorimit të përditshëm që tregon zonat dhe aktivitetet e monitoruara; Gjetjet e Rastësishme të raportuara dhe rezultatet e çdo vlerësimi. Po ashtu, do të përfshihen komunikimet dhe udhëzimet (të tilla si ndalimi i punës dhe rifillimi i punës)
- raporte të përjavshme që përmbledhin aktivitetet e periudhës së raportimit, duke përfshirë Gjetjet e Rastësishme, vlerësimet dhe përcaktimet, komunikimet dhe udhëzimet e brendshme e të jashtme dhe dokumentacionin fotografik mbështetës (ose materiale të tjera reference sipas mundësisë). Gjithashtu, pritet edhe një raport shtesë që synon të përmbushë çdo kërkesë specifike të KTK, ETK dhe MeK.
- raporte mujore që përmbledhin rezultatet e monitorimit dhe të vlerësimit, gjendjen e masave të kërkuara për trajtimin e çdo vendndodhjeje, udhëzimet për KONTRAKTORIN dhe komunikime të tjera të brendshme dhe të jashtme.

2.3.5 Gjetjet që kërkojnë njoftimin e Autoriteteve Civile

Nuk është e pazakontë që, gjatë punimeve për lëvizjen e dheut, të zbulohen dëshmi të aktiviteteve të ndryshme njerëzore. Në shumicën e rasteve, mund të shihet se këto kanë një origjinë bindëse historike ose të mëhershme dhe nuk përfaqësojnë asnjë kërcënim ose interes për mirëqenien e shoqërisë bashkëkohore. Gjithsesi, ka disa lloje zbulimesh që janë me interes dhe duhet të raportohen tek Autoritet Civile. Këto mund të përfshijnë:

- varrime të njerëzve
- municione dhe eksplozivë të pashpërthyer (MPSH)
- vende për groposjen e kafshëve të sëmura.

Dy të fundit kanë procedurat e tyre të reagimit brenda kërkesave të Shëndetit dhe Sigurisë, por është krejtësisht e mundur që përfaqësuesit e ekipit të trashëgimisë kulturore të bëjnë zbulimet fillestare dhe ata duhet të jenë të vetëdijshëm për procedurat e sakta mbi zbulimin. Një pjesë e trajnimit të tyre do të përfshijë veprimet e para që duhen ndërmarrë në rast të zbulimeve të tilla. Për informacion të

 Trans Adriatic Pipeline	TAP AG Dokumenti nr.:	AAL00-PMT-601-Y-TTM- 0017	Nr. i rish.:	2
Emblema e kontraktorit	Dok. Titulli:	Plani i TAP Shqipëri për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore	Faqja:	18 nga 42

mëtejshëm, shikoni Pjesën 5.5.2 në Planin e Menaxhimit të Trajnimit (ESMP (CAL00-PMT-601-Y-TTM-0006)).

Eshtrat njerëzore janë një rast i ndryshëm, pasi vendvarrimet historike të njerëzve mund të ngatërrohen me vendvarrime të pashënuara të kohëve të fundit. Në raste të tilla, veprimi i duhur është që vendi të lihet i patrazuar dhe i mbrojtur e të raportohet tek Autoritetet Civile, që të hetohet prej tyre. Kur ekipi i trashëgimisë kulturore është i bindur për origjinën e lashtë të këtyre eshtrave, është kërkesë ligjore që zbulime të tilla dhe vlerësimi profesional për moshën e tyre të raportohen tek autoriteti vendor.

2.4 Mbrojtja e vendndodhjeve të njohura të trashëgimisë kulturore

2.4.1 Masat e përgjithshme të mbrojtjes

Vendndodhjet e njohura të trashëgimisë kulturore duhet të mbrohen nga dëmtimi që ka lidhje me Projektin. Kjo përfshin vendndodhjet e identifikuara përpara aktiviteteve të ndërtimit dhe ato të gjetura gjatë ndërtimit (Gjetjet e Rastësishme). Vendet mund të ndodhen në zonat e Projektit ose ngjitur me to.

Informacioni për vendndodhjen do të jepet nga KTK dhe ETK të KOMPANIA dhe personeli i KONTRAKTORIT me shkrim dhe verbalisht nëpërmjet dërgimit të dokumenteve zyrtare të përditësuara, në mbledhje e takime të përditshme për sigurinë, si të jetë e përshtatshme, për të garantuar që vendndodhjet e njohura të trashëgimisë kulturore të mbrohen sipas angazhimeve të përcaktuara për trashëgiminë kulturore.

Për vendndodhjet arkeologjike, KOMPANIA do të angazhojë autoritetet përkatëse shqiptare për vlerësimin e mëtejshëm të vendndodhjeve dhe përdorimin e metodave ndërhyrëse dhe jondërhyrëse (AL0462).


2.4.2 Mbrojtja nga dridhjet

Dëmtimi strukturor nga dridhjet mund të përkeqësojë integritetin strukturor tashmë të pakësuar të ndërtesave të vjetra dhe historike. Nëse ndonjë vlerësim strukturor i kërkuar nga autoritetet që do të ndërmerret nga KOMPANIA tregon se një vend është në rrezik nga ndikimet prej dridhjeve, KONTRAKTORI do të garantojë që të merren masat e duhura për të shmangur ose, kur nuk është e mundur, për të minimizuar çdo dëmtim të mundshëm që mund të ndodhë për shkak të aktiviteteve që kanë lidhje me Projektin (shih Shtojcën 1).

Në rastet kur një pjesë ose i gjithë vendi i trashëgimisë kulturore dëmtohet për shkak të dridhjeve të tepruara, KONTRAKTORI do të thërrasë menjëherë restauruesit për të riparuar strukturën me teknikat tradicionale të restaurimit (AL0440), pas miratimit nga KOMPANIA. Pas përfundimit, KOMPANIA do të përcaktojë nëse riparimet janë të mjaftueshme, dhe nëse nuk janë, mund të kërkojë masa të mëtejshme riparimi që të sigurohen nga KONTRAKTORI. Gjendja dhe integriteti strukturor i objekteve mbitorësore do të monitorohen periodikisht gjatë ndërtimit nga KONTRAKTORI për shenja përkeqësimi të shkaktuara nga dridhjet.

2.4.3 Mbrojtja nga pluhuri dhe format e tjera të ndotjes së gurëve

Disa forma të ndotjes mund të jenë të dëmshme për arkitekturën e gurtë. Nëse një vlerësim strukturor i ndërmarrë me kërkesën e autoriteteve tregon një rrezik të ndikimit nga ndotja, KONTRAKTORI me mbështetjen nga MTK do ta mbulojë ose përndryshe do ta mbrojë vendin nga impaktet e mundshme

 Trans Adriatic Pipeline	TAP AG Dokumenti nr.:	AAL00-PMT-601-Y-TTM- 0017	Nr. i rish.:	2
Emblema e kontraktorit	Dok. Titulli:	Plani i TAP Shqipëri për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore	Faqja:	19 nga 42

(AL0448) duke përdorur materialet e duhura. Nëse problemi është pluhuri që krijohet nga gërmimet e tokës, KOMPANIA me KONTRAKTORIN do të sigurojnë që të merren masat e duhura për ta shmangur ose, kur nuk është e mundur, për ta minimizuar çdo dëmtim të mundshëm që mund të ndodhë për shkak të aktiviteteve që kanë lidhje me Projektin.

Në çdo rast atje ku një vendndodhje me vlerë kulturore dëmtohet për shkak të ndotjes që ka lidhje me Projektin, vendndodhja do të pastrohet nga restaurues profesionistë (të caktuar nga KONTRAKTORI) dhe do të mbrohet nga dëmtimi i mëtejshëm (AL0448). Pas përfundimit, KOMPANIA do të përcaktojë nëse pastrimi është i mjaftueshëm dhe, nëse nuk është, mund të kërkojë masa të mëtejshme që të ndërmerren nga KONTRAKTORI. Gjendja dhe integriteti strukturor i objekteve mbitokësore do të monitorohen periodikisht gjatë ndërtimit nga KONTRAKTORI për shenja degradimi të shkaktuara nga ndotja (kryesisht në formën e pluhurit dhe të blözës).

2.4.4 Mbrojtja nga ndikimet negative estetike


Projekti do të hartohet që të lehtësojë ndikimet negative estetike e dëgjimore të pajisjeve. Nga KOMPANIA do të mbahen parasysh teknikat e mëposhtme estetike për implementim nga KONTRAKTORI (AL0451):

- pengesa për pakësimin e zhurmës
- ndërtime me profil të ulët
- planimetria dhe vendosja për të rritur në maksimum shfrytëzimin e topografisë dhe të bimësisë
- mbulimi
- përzierja me format topografike dhe modelet ekzistuese të bimësisë
- përdorimi i ngjyimit të mjedisit ose i teknikave të përparuara të kamuflazhit për të kufizuar ndikimet pamore.

2.4.5 Përdorimi nga komuniteti i vendeve të trashëgimisë kulturore

Kërkesat që kanë të bëjnë me përdorimin nga komuniteti të vendeve të trashëgimisë kulturore janë kryesisht përgjegjësia e KONTRAKTORIT. Për më shumë informacion, shih PKK e Trashëgimisë Kulturore Tokësore (AAL00-PMT-601-Y-TTM-0001). Përpara ndërtimit, KONTRAKTORI do të konsultojë përdoruesit e vendndodhjes nëpërmjet Punonjësit Ndërlidhës me Komunitetin (PNK) për të kuptuar përdorimin e vendndodhjes dhe si mund të ndikojë Projekti në aksesin e përdoruesve (AL0441). Konsultimi me përdoruesit e vendndodhjes do të bëhet nëpërmjet PNK për të kuptuar përdorimin e vendndodhjes, kufijtë e vendndodhjes dhe oraret e aktiviteteve fetare e kulturore, që mund të bien ndesh me aktivitetet e ndërtimit, operacionit dhe heqjes nga përdorimi (AL0454, AL0455). Për informacion të mëtejshëm mbi procedurat e angazhimit të palëve të interesit, shih Strategjinë e Angazhimit me Palët e Interesit (TAP-HSE-ST-0009) dhe PKK e Angazhimit Tokësor të Palëve të Interesit dhe Përgjegjësinë Sociale të Korporatës (TAP-ASM-PR-0001).

Në rast se aksesin në një vendndodhje të rëndësishme të trashëgimisë kulturore kufizohet ose bllokohet, KONTRAKTORI do të sigurojë akses alternativ duke shfrytëzuar informacionin e dhënë nga palët e interesit dhe duke njoftuar publikun për bllokimin dhe mënyrat alternative të aksesit (AL0439). Ndërprerja e aksesit të përdoruesve, veçanërisht në monumente e vendndodhje të rëndësishme me vlerë TKJ, ka të ngjarë të shkaktojë probleme në komunitet dhe prandaj, kur është e përshtatshme,

 Trans Adriatic Pipeline	TAP AG Dokumenti nr.:	AAL00-PMT-601-Y-TTM- 0017	Nr. i rish.:	2
Emblema e kontraktorit	Dok. Titulli:	Plani i TAP Shqipëri për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore	Faqja:	20 nga 42

KONTRAKTORI do të sigurojë që pajisjet dhe aktivitetet e Projektit të planifikohen dhe të vendosen për të shmangur kufizimin e aksesit të vendndodhja (AL0443).

3 Shmangia dhe lehtësimi i ndikimit jotokësor

3.1 Studimet e para-ndërtimit dhe përshtatjet e projektimit

3.1.1 Studimet bregdetare të para-ndërtimit dhe përshtatjet e projektimit

Në përputhje me përgjegjësitë e veta, KOMPANIA ka ndërmarrë studime të para-ndërtimit përpara se të fillonte ndërtimi, me qëllim regjistrimin e çdo trashëgimie kulturore me rëndësi të paidentifikuar më parë përgjatë rrugëkalimit bregdetar të gazsjellësit (Raporti mbi Studimin Arkeologjik Detar AAL00-ERM-641-Y-TAE-1022). Studimet nuk identifikuan asnjë vendndodhje të trashëgimisë kulturore.

Ky informacioni do t'i komunikohet KONTRAKTORIT përpara fillimit të ndërtimit dhe pasi t'u jetë parashtruar autoriteteve përkatëse shqiptare.

Të gjitha devijimet e rrugëkalimeve të korridorit të ndërtimit nga KONTRAKTORI do të kërkojnë miratimin nga KOMPANIA dhe inspektime shtesë para ndërtimit.

Shmangia është metoda e parapëlqyer për lehtësimin dhe kjo është mbajtur parasysh së bashku me masat e identikuara të lehtësimit të renditura në Kapitullin 8.20.3 të Pjesës 8 të VNMS Shqipëri - Vlerësimi i Ndikimeve dhe Masat e Lehtësimit” (AL0449, AL0456, AL0464). Kjo ka përfshirë, atje ku është e mundur, masat për të përshtatur vendosjen e korridorit të ndërtimit me qëllim që të shmanget dëmtimi fizik i Monumenteve të caktuara të Natyrës (AL0142) (d.m.th., dunat ranore të vjetra të Semanit).

3.1.2 Studimet detare të para-ndërtimit dhe përshtatjet e projektimit

Në pajtim me përgjegjësitë e saj, KOMPANIA ka ndërmarrë studime të para-ndërtimit, përpara fillimit të punimeve, duke përdorur studime batimetrike (të funddetit), telezbullim (skanim nga distanca) dhe të imazherisë pamore (Raporti mbi Studimin Arkeologjik Detar AAL00-ERM-641-Y-TAE-1022). Studimet nuk identifikuan asnjë vendndodhje arkeologjike detare që do të ndikohet përfundimisht nga aktivitetet e ndërtimit, edhe pse disa vendndodhje u identifikuan se janë afër Zonës së Ndikimit (ZeN) të korridorit të ndërtimit.


Informacioni nga ky studim do t'i komunikohet KONTRAKTORIT përpara fillimit të ndërtimit dhe i është dorëzuar autoriteteve përkatëse shqiptare.

Të gjitha devijimet e rrugëkalimit të korridorit të ndërtimit nga KONTRAKTORI do të kërkojnë miratimin nga KOMPANIA dhe inspektime shtesë para ndërtimit.

Shmangia e trashëgimisë kulturore detare nëpërmjet mënjanimit do të ketë të njëjtat kërkesa siç janë përshkruar në Pjesën 3.1.1, por do të zbatohen në zonat detare.

3.1.3 Monitorimi arkeologjik i ndërtimit

Monitorimi arkeologjik i ndërtimit jotokësor do të ketë të njëjtat kërkesa siç janë përshkruar në Pjesën 2.2, por do të zbatohen në zonat detare.

 Trans Adriatic Pipeline	TAP AG Dokumenti nr.:	AAL00-PMT-601-Y-TTM- 0017	Nr. i rish.:	2
Emblema e kontraktorit	Dok. Titulli:	Plani i TAP Shqipëri për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore	Faqja:	21 nga 42

3.2 Procedura e Gjetjeve të Rastësishme

3.2.1 Procedura për Gjetjet e Rastësishme Bregdetare

Procedura për Gjetjet e Rastësishme do të ketë të njëjtat kërkesa siç përshkruhet në Pjesën 2.3, por do të zbatohen në zonat bregdetare.

3.2.2 Procedura për Gjetjet e Rastësishme Detare

Procedura për Gjetjet e Rastësishme në zonat detare do të jetë kryesisht e njëjtë sikurse për zonat tokësore dhe bregdetare (shih Pjesët 2.3 dhe 3.2.1), por me kërkesën shtesë që një arkeolog profesionit i KOMPANISË (më e mira do të ishte MTK) do të jetë i pranishëm në një mjet lundrues gjatë gërryerjes dhe hapjes së kanalit të gazsjellësit, me qëllim që të monitorojë aktivitetet e ndërtimit dhe të trajtojë (me këshillën dhe informacionin e dhënë nga KTK dhe ETK) çdo shpëtim arkeologjik, nëse nevojitet.

3.3 Mbrojtja e vendndodhjeve të njohura të trashëgimisë kulturore

3.3.1 Masat e përgjithshme të mbrojtjes së vendndodhjeve të njohura të trashëgimisë kulturore bregdetare

Masat e përgjithshme të mbrojtjes bregdetare do të kenë të njëjtat kërkesa siç përshkruhen në Pjesën 2.4.1, por do të zbatohen në zonat bregdetare.


3.3.2 Masat e përgjithshme të mbrojtjes së vendndodhjeve të njohura të trashëgimisë kulturore detare

Përveç masave të përgjithshme të mbrojtjes siç përshkruhen në Pjesën 2.4.1, KOMPANIA do të lejojë zona përjashtimi rreth vendndodhjes së objekteve të tilla si anije të mbytura të njohura, të identifikuar në studimin para ndërtimit të ZeN. Këshillimi me autoritetet kombëtare do të diktojë shkallën e propozuar të zonave të përjashtimit, lidhur me llojin e ngjarjes së dokumentuar, besueshmërinë relative të të dhënave për anijen e mbytur dhe natyrën e vlerave të trashëgimisë detare.

Plani i menaxhimit të ankorimit duhet të përfshijë shenjëzimin e vendndodhjes së saktë të secilit objektiv dhe caktimin e një zone tampon prej 200 m rreth të gjitha objektivave të identifikuar në studimin para ndërtimit. Në rastet kur nuk është e mundur të sigurohet një zonë tampon prej 200 m rreth një objektivi të caktuar, KOMPANIA ose KONTRAKTORI duhet të bëjnë monitorimin me video ROV rreth objektivit për t'u siguruar që nuk bëhet asnjë ndërhyrje dhe asnjë dëmtim në vendndodhjen e trashëgimisë kulturore.

Çdo zonë e përjashtimit mund të kërkojë ndryshim përshtatës pas informacionit shtesë, që mund të vijë nëpërmjet konsultimeve shtesë, ose si rezultat i çdo të dhëne të re nga vëzhgimet. Asete të reja të trashëgimisë detare mund të dalin në dritë edhe gjatë planifikimit dhe punimeve të ndërtimit, që do të kërkojnë shmangien dhe zona përjashtimi shtesë.

Do të nevojitet fleksibilitet nëse hasen asetet e trashëgimisë detare gjatë ndërtimit. Do të kërkohet një tolerancë e specifikuar për mikro-vendin, që të lejojë të bëhen ndryshime në vendndodhjen e saktë të infrastrukturës gjatë ndërtimit, në mënyrë që t'i kushtohet vëmendje zbulimit të çdo asemi të paparashikuar të trashëgimisë detare.

 Trans Adriatic Pipeline	TAP AG Dokumenti nr.:	AAL00-PMT-601-Y-TTM- 0017	Nr. i rish.:	2
Emblema e kontraktorit	Dok. Titulli:	Plani i TAP Shqipëri për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore	Faqja:	22 nga 42


3.3.3 Mbrojtja bregdetare nga ndikimet negative estetike

Projekti do të hartohet që të lehtësojë ndikimet negative estetike dhe dëgjimore të pajisjeve. Nëse kërkohet, teknikat e mëposhtme estetike do të mbahen parasysh nga KOMPANIA për implementim nga KONTRAKTORI (AL0451).

- pengesat për pakësimin e zhurmës
- ndërtimet me profil të ulët
- mbulimi
- përdorimi i ngjyrimin të mjedisit ose i teknikave të përparuara të kamuflazhit për të kufizuar ndikimet pamore.

3.4 Përdorimi i vendndodhjeve të trashëgimisë kulturore nga komuniteti

Kërkesat që kanë të bëjnë me përdorimin nga komuniteti të vendndodhjeve të trashëgimisë kulturore janë kryesisht përgjegjësia e KONTRAKTORIT. Për më shumë informacion, shih PKK e Trashëgimisë Kulturore Tokësore (AAL00-RSK-601-Y-TTM-0030).

 Trans Adriatic Pipeline	TAP AG Dokumenti nr.:	AAL00-PMT-601-Y-TTM- 0017	Nr. i rish.:	2
Emblema e kontraktorit	Dok. Titulli:	Plani i TAP Shqipëri për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore	Faqja:	23 nga 42

4 Kontraktori Arkeologjik - Vështrim i përgjithshëm i projektit, fushëveprimi dhe udhëzimi

Sa vijon më poshtë është udhëzim specifik mbi sferën e punës që do të ndërmerret nga Kontraktori Arkeologjik; i cili do të kontraktohet nga KONTRAKTORI. Specifikimet ose skemat e shkuara të hetimit (SSH) do të përgatiten për secilën vendndodhje që do të hetohet, duke përshtetur objektivat e punës dhe burimet që do të përdoren, dhe do të miratohen nga ASHA dhe Këshilli Kombëtar Arkeologjik, që do të lëshojnë licencat për punimet.

4.1 Vështrim i përgjithshëm i projektit, fushëveprimi dhe udhëzimi i Kontraktorit Arkeologjik Tokësor

Menaxhimi i objekteve të trashëgimisë kulturore të Projektit ndjek një qasje me faza për identifikimin progresiv të vendndodhjeve dhe të ndikimeve gjatë hartimit dhe ndërtimit të Projektit. Pesë fazat shtjellohen më poshtë.

4.1.1 Faza 1: Rishikimi i të dhënave ekzistuese

Zonat me interes të mundshëm arkeologjik janë identifikuar nga aktivitete të ndryshme studimore në zyrë të tilla si rishikimi i literaturës shkencore, hulumtimi i dokumenteve për punimet arkeologjike të mëparshme dhe shqyrtimi i imazheve ajrore e satelitore. Rugëkalimi i gazsjellësit dhe i strukturave përkatëse kontrollohet në terren me një shqyrtimi të shpejtë në ecje, për të verifikuar vendkalimin dhe vendndodhjet e propozuara të rrugëve të aksesit.

4.1.2 Faza 2: Studime të zgjeruara dhe të thelluara

Rugëkalimi i gazsjellësit dhe i pajisjeve të tij kontrollohet në terren për të ndihmuar në përcaktimin e ndikimit të mundshëm dhe për të caktuar parametrat e hetimeve të mëtejshme. Zonat e ndikimit të mundshëm që shtrihen brenda korridorit të ndërtimit të gazsjellësit (38m) ose që mund të ndikohen nga objektet e përhershme a të përkohshme (të tilla si rrugët e aksesit dhe kampet e ndërtimit) kontrollohen për të përcaktuar natyrën dhe rëndësinë e tyre (atribuimi i rëndësisë do të negociohet nga Kompania dhe ASHA). Kjo mund të bëhet me mënyra të ndryshme, duke përfshirë studimin e hollësishëm, studimin gjeofizik dhe gjurmimet provë. Informacioni përdoret për të ndihmuar në projektimin e hollësishëm të rrugëkalimit të gazsjellësit e të objekteve dhe, atje ku është e mundur, rrugëkalimi mund të ndryshohet (AL0029) ose ndikimi i tij mund të pakësohet për të ulur dëmtimin e objekteve të trashëgimisë kulturore. Vendndodhjet që kërkojnë punë në këtë fazë janë identifikuar në Tabelën A1-1 të Shtojcës 1. Për çdo vendndodhje është dhënë përmbledhtas lloji i informacionit që kërkohet. Ky kategorizohet ose si “vlerësim i mëtejshëm”, ose si “të identifikohet vendndodhja e objektit”. “Vlerësimi i mëtejshëm” përdoret kur nevojitet më shumë informacion për ndikimin e drejtpërdrejtë mbi vendndodhjen. “Të identifikohet vendndodhja e objektit” zbatohet për të gjitha vendndodhjet me elemente mbitorësore dhe përdoret kur pozicioni fizik i një vendndodhjeje nuk dihet ose gjendja duhet të dokumentohet për të lejuar mbrojtjen fizike të një vendndodhjeje.


 Trans Adriatic Pipeline	TAP AG Dokumenti nr.:	AAL00-PMT-601-Y-TTM- 0017	Nr. i rish.:	2
Emblema e kontraktorit	Dok. Titulli:	Plani i TAP Shqipëri për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore	Faqja:	24 nga 42

Tabela A1-1 tregon vendet kur nevojitet një veprim siç është identifikuar në VNMS për Shqipërinë. Kjo paraqet të gjitha vendndodhjet që gjenden pranë zonës së gjurmës së projektit, duke përfshirë:

- 53 vendndodhje të klasifikuara se kërkojnë “Vlerësim të Mëtejshëm”
- 19 vende të klasifikuara se kërkojnë “të identifikohet Pozicioni i Vendndodhjes”
- 198 vende të tjera të identifikuar gjatë kohës së studimeve të Projektit. Këto gjenden në lidhjet e mëparshme të rrugëkalimit, që nuk përdoren aktualisht.

4.1.3 Faza 3: Gërmimet e para-ndërtimit

Në zonat ku dëmtimi i burimit është i pashmangshëm, depozitimet arkeologjike do të regjistrohen nga një gërmim i planifikuar përpara aktiviteteve të ndërtimit. Punimet e Fazës 3 do të kryehen në ato vendndodhje të identifikuar në Fazën 2 që përmbajnë mbetje të rëndësishme brenda rripit të punimeve të Projektit. Hulumtimet e Fazës 3 do të përfshijnë rikuperimin e të dhënave arkeologjike, në të cilat një kampion i vlerave kulturore rikuperohen nga vendndodhjet në formën e të dhënave dhe të artefakteve. Hulumtimi i Fazës 3 në një vendndodhje do të çojë në një raport shkencor të shoqëruar nga artefaktet e përgatitura për pastrim (kuratim) në muze. Kësisoj, puna e Fazës 3 lehtëson ndikimet në vendndodhje arkeologjike të tilla. Një masë lehtësimi alternative është shmangia e vendndodhjes duke devijuar rrugëkalimin e gazsjellësit, ose duke e riprojektuar objektin (AL0029). Megjithatë, lehtësimi nëpërmjet shmangies, mund të kërkojë hulumtime jashtë rripit të punimeve për të përcaktuar kufijtë e vendndodhjes, pasi punimet e Fazës 2 përqendrohen në ato zona të vendndodhjes që shtrihen brenda zonës së ndërtimit.


4.1.4 Faza 4: Gjetjet e Rastësishme gjatë ndërtimit

Pranohet se ndërtimi i një gazsjellësi dhe i objekteve përkatëse të përhershme e të përkohshme mund të nxjerrin në dritë gjetje arkeologjike të panjohura më parë. Janë marrë masa për monitorimin e ndërtimit dhe krijimin e një ekipi arkeologësh për të bërë “gërmime shpëtimi/rikuperimi” kur është e nevojshme. Kjo njihet si Procedura për Gjetjet e Rastësishme” (shih Pjesën 2.3.2). Zbulimi i gjetjeve të rastësishme mund të çojë në gërmime shpëtimi për të lehtësuar ndikimet e projektit.

4.1.5 Faza 5: Raportimi

Studimi i materialeve dhe përgatitja e raporteve për punimet arkeologjike do të bëhet gjatë Projektit. Kjo fazë do të përfshijë shpërndarjen e rezultateve të punës si për audiencën arkeologjike ashtu dhe për publikun e gjerë nëpërmjet mjeteve të përshtatshme.

Standardet e punës do të jenë në pajtim me KP08 të BERZH, PS08 të IFC, standardet kombëtare shqiptare dhe ato ndërkombëtare, p.sh., Institutin e Arkeologëve të Çertifikuar të Mbretërisë së Bashkuar. Udhëzime shtesë për këto punime në nivel ndërkombëtar mund të gjendet në kodet e Shoqatës Evropiane të Arkeologjisë (SHEA).

 Trans Adriatic Pipeline	TAP AG Dokumenti nr.:	AAL00-PMT-601-Y-TTM- 0017	Nr. i rish.:	2
Emblema e kontraktorit	Dok. Titulli:	Plani i TAP Shqipëri për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore	Faqja:	25 nga 42

4.2 Vështrim i përgjithshëm i projektit, fushëveprimi dhe udhëzimi i Kontraktorit Arkeologjik Jotokësor

4.2.1 Faza 1: Rishikimi i të dhënave ekzistuese

Faza 1 ndjek të njëjtat procedura sikurse përshkruhen në Pjesën 4.1.1, por që zbatohen në zonat jotokësore.

4.2.2 Faza 2: Studime të zgjeruara dhe të thelluara

4.2.2.1 Zonat bregdetare

Rrugëkalimi i gazsjellësit kontrollon në vendndodhje për të ndihmuar në përcaktimin e ndikimit të mundshëm dhe për të caktuar parametrat e hulumtimit të mëtejshëm. Zonat e ndikimit të mundshëm që shtrihen brenda korridorit të ndërtimit të gazsjellësit (38m) kontrollohen për të përcaktuar natyrën dhe rëndësinë e tyre. Kjo mund të bëhet me mënyra të ndryshme, duke përfshirë studimin e detajuar, studimin gjeofizik dhe gërmimet (kanalet) provë. Informacioni përdoret për të ndihmuar në projektimin e detajuar të rrugëkalimit të gazsjellësit e të pajisjeve dhe, kur është e mundur, rrugëkalimi mund të ndryshohet (AL0029) ose ndikimi i tij mund të pakësohet për të minimizuar dëmtimin e çdo karakteristike të trashëgimisë kulturore.

Për zonat bregdetare, nuk janë identifikuar vendndodhje të veçanta gjatë VNMS në Shqipëri, që kërkojnë punime në këtë fazë. Prandaj, do të jetë përgjegjësia e KOMPANISË të përcaktojë se ku dhe deri në çfarë mase do të ndërmerren aktivitetet e Fazës 2 përgjatë rrugëkalimit bregdetar të gazsjellësit.

4.2.2.2 Zonat detare

Nuk janë parashikuar studime të dedikuara për trashëgiminë kulturore detare, megjithatë, sikurse u diskutua më lart në Pjesën 3.1.2, do të ndërmerren studime përpara shtrimit të tubacioneve dhe çdo gjetje me rëndësi e trashëgimisë kulturore do të regjistrohet (atribuimi do të negociohet nga KOMPANIA dhe ASHA).

4.2.3 Faza 3: Gërmimet e para-ndërtimit


Faza 3 ndjek të njëjtat procedura sikurse përshkruhen në Pjesën 4.1.3, por që zbatohen në ato vendndodhje të identifikuar në Fazën 2 se përmbajnë rrënoja të rëndësishme brenda rripit bregdetar të punimeve.

4.2.4 Faza 4: Gjetjet e Rastësishme gjatë ndërtimit

Pranohet se ndërtimi i një gazsjellësi dhe i objekteve përkatëse të përhershme e të përkohshme mund të nxjerrin në dritë karakteristika arkeologjike të panjohura më parë. Janë marrë masa për monitorimin e ndërtimit dhe krijimin e një ekipi arkeologësh për të bërë “gërmime shpëtimi/rikuperimi” kur është e nevojshme. Kjo njihet si “Procedura për Gjetjet e Rastësishme” (shih Pjesën 3.2).

4.2.5 Faza 5: Raportimi

Faza 5 ndjek të njëjtat procedura sikurse përshkruhet në Pjesën 4.1.5, por që zbatohen në zonat jotokësore.

 Trans Adriatic Pipeline	TAP AG Dokumenti nr.:	AAL00-PMT-601-Y-TTM- 0017	Nr. i rish.:	2
Emblema e kontraktorit	Dok. Titulli:	Plani i TAP Shqipëri për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore	Faqja:	26 nga 42

5 Monitorimi dhe inspektimi

Kërkesat e KOMPANISË për monitorimin dhe inspektimin lidhur me trashëgiminë kulturore tokësore dhe jotokësore mund të gjenden në Planin e Sigurimit të Pajtueshmërisë për Çështjet Mjedisore dhe Sociale (CAL00-PMT-601-Y-TTM-0005).


6 Trajnimi

KOMPANIA do të përfshijë udhëzime në Kodin e Sjelljes (TAP-GEN-PO-0001), në bazë të të cilave do tu kërkohet të gjithë personelit të KOMPANISË dhe të KONTRAKTORIT që të ndalojnë aktivitetet që mund të interferojnë me vende të trashëgimisë kulturore në afërsi.

7 Dokumentet përkatëse

Në vijim është një listë dokumentesh të cilat, ndërmjet të tjerave, kanë përmbajtje që lidhet me këtë PMTK.

- Plani të Menaxhimit të Çështjeve Mjedisore dhe Sociale (CAL00-PMT-601-Y-TTM-0006)
- PKK e Trashëgimisë Kulturore Tokësore (AAL00-PMT-601-Y-TTM-0014)
- PKK e Trashëgimisë Kulturore Jotokësore (AAL00-RSK-601-Y-TTM-0030)
- Plani për Sigurimin e Pajtueshmërisë për çështjet mjedisore dhe sociale (CAL00-PMT-601-Y-TTM-0005)
- Strategjia e Angazhimit të Palëve të Interesit (TAP-HSE-ST-0009)
- Kodi i Sjelljes (TAP-GEN-PO-0001)
- Pika e Kufirit Gjeografik Tokësor të TAP - Pjesët Tokësore (CPL00-ENT-100-F-DFO-0002)
- Raporti i Studimit Arkeologjik Detar (AAL00-ERM-641-Y-TAE-1022).

 Trans Adriatic Pipeline	TAP AG Dokumenti nr.:	AAL00-PMT-601-Y-TTM- 0017	Nr. i rish.:	2
Emblema e kontraktorit	Dok. Titulli:	Plani i TAP Shqipëri për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore	Faqja:	27 nga 42


SHTOJCA 1 ANGAZHIMET PËR TRASHËGIMINË KULTURORE NGA VNMS E PROJEKTIT

Tabelat e mëposhtme (A1-1 dhe A1-2) japin informacion për receptorët (marrësit) e njohur të trashëgimisë kulturore të përshkruar në VNMS Shqipëri dhe angazhimet e zbatueshme me hollësi të mëtejshme që i përkasin secilit angazhim.


Tabela A1-1 detajon receptorët (marrësit) e njohur specifikë të trashëgimisë kulturore dhe angazhimet e VNMS të zbatueshme ndaj tyre, si dhe përgjegjësitë e KOMPANISË e KONTRAKTORIT. Një listë e të gjitha angazhimeve të trashëgimisë kulturore me një shpjegim të shkurtër dhe ku do të zbatohen këto angazhime në rrugëkalimin e gazsjellësit jepet në Tabelën A1-2.

Tabela A-1 Angazhimet e trashëgimisë kulturore për vendndodhjen specifike *


[tokësore] KP	Vendndodhja	Përshkrimi	Angazhimi	Para-ndërtimit (KOMPANIA)	Veprimet e ndërtimit (KONTRAKTORI)
0,6	CH-310	Copëza qeramike të shpërndara	AL0483	Vlerësim i mëtejshëm	Do të këshillohet
0,6	CH-311	Copëza qeramike të shpërndara	AL0483	Vlerësim i mëtejshëm	Do të këshillohet
0,8	CH-313	Copëza qeramike të shpërndara	AL0484	Vlerësim i mëtejshëm	Do të këshillohet
3,1	CH-315	Copëza qeramike të shpërndara	AL0495	Vlerësim i mëtejshëm	Do të këshillohet
3,2	CH-316	Copëza qeramike të shpërndara	AL0492	Vlerësim i mëtejshëm	Do të këshillohet
4,1	CH-319	Copëza qeramike të shpërndara	AL0484	Vlerësim i mëtejshëm	Do të këshillohet
4,3	CH-505	Copëza qeramike të shpërndara	AL0484	Vlerësim i mëtejshëm	Do të këshillohet
6,1	CH-323	Copëza qeramike të shpërndara	AL0492	Vlerësim i mëtejshëm	Do të këshillohet
29,8	CH-336	Copëza qeramike të shpërndara	AL0492	Vlerësim i mëtejshëm	Do të këshillohet
29,9	CH-337	Copëza qeramike të shpërndara	AL0492	Vlerësim i mëtejshëm	Do të këshillohet
32,6	CH-338	Copëz pllake	AL0492	Vlerësim i mëtejshëm	Do të këshillohet
34,9	CH-339	Pika në Rrugën Kombëtare pranë vendit parahistorik të Vashtëmisë	AL0484	Identifiko vendndodhjen e objektit	Mbroje nga Dëmtimi

 Trans Adriatic Pipeline	TAP AG Dokumenti nr.:	AAL00-PMT-601-Y-TTM- 0017	Nr. i rish.:	2
Emblema e kontraktorit	Dok. Titulli:	Plani i TAP Shqipëri për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore	Faqja:	28 nga 42

[tokësore] KP	Vendndodhja	Përshkrimi	Angazhimi	Para-ndërtimit (KOMPANIA)	Veprimet e ndërtimit (KONTRAKTORI)
36	CH-506	Gazsjellësi kryqëzohet me Rrugën Kombëtare pranë "Shtëpisë së Ëndrrave"	AL0487	Identifiko vendndodhjen e objektit	Mbroje nga Dëmtimi
37,3	CH-340	Fragment ene	AL0482	Vlerësim i mëtejshëm	Do të këshillohet
40,6	CH-343	Copëza qeramike të shpërndara	AL0492	Vlerësim i mëtejshëm	Do të këshillohet
43,2	CH-344	Copëza qeramike të shpërndara	AL0492	Vlerësim i mëtejshëm	Do të këshillohet
43,5	CH-345	Artefakte bronz	AL0486	Vlerësim i mëtejshëm	Do të këshillohet
44,3	CH-346	Copa të thyera nga aktiviteti i ujit	AL0482	Vlerësim i mëtejshëm	Do të këshillohet
49,9	CH-351	Vend arkeologjik në natyrë	AI0494	Vlerësim i mëtejshëm	Do të këshillohet
50	CH-350	Copëza qeramike të shpërndara	AI0494	Vlerësim i mëtejshëm	Do të këshillohet
57,9	CH-357	Copëza qeramike të shpërndara	AL0492	Vlerësim i mëtejshëm	Do të këshillohet
58,4	CH-358	Copëza qeramike të shpërndara	AL0486	Vlerësim i mëtejshëm	Do të këshillohet
59	CH-359	Strukturë guri	AL0492	Vlerësim i mëtejshëm	Do të këshillohet
59,2	CH-361	Artefakte të shpërndara	AL0497	Vlerësim i mëtejshëm	Do të këshillohet
62,8	CH-362	Kisha e Shën Mëhillit	AL0472, AL0474, AL0489	Identifiko vendndodhjen e objektit	Mbroje nga Dëmtimi
62,8	CH-363	Varri i Pagëzimit	AL0466, AL0472, AL0480	Identifiko vendndodhjen e objektit	Mbroje nga Dëmtimi
62,8	CH-419	Varrezat e Shën Mikelit	AL0472, AL0480	Identifiko vendndodhjen e objektit	Mbroje nga Dëmtimi
68,2	CH-22	Zonë me mundësi për karakteristika arkeologjike	AL0487	Vlerësim i mëtejshëm	Do të këshillohet
75	CH-520	Copëz tubi uji prej qeramike	AL0487	Vlerësim i mëtejshëm	Do të këshillohet
75	CH-523	Copëza qeramike të shpërndara	AL0485	Vlerësim i mëtejshëm	Do të këshillohet
75,5	CH-521	Varr i shënuar nga përmendore gur varri	AL0468, AL0471, AL0473	Identifiko vendndodhjen e objektit	Mbroje nga Dëmtimi
75,5	CH-522	Përmendore e luftës së dytë botërore	AL0468, AL0471, AL0496	Identifiko vendndodhjen e objektit	Mbroje nga Dëmtimi
75,5	CH-523	Copëza poçesh të shpërndara	AL0485	Vlerësim i mëtejshëm	Do të këshillohet
83,8	CH-528	Varrezat e fshatit Helmës	AL0470, AL0472, AL0476	Identifiko vendndodhjen e objektit	Mbroje nga Dëmtimi
85,1	CH-530	Rrënoja ndërtese guri	AL0490, AL0493	Identifiko vendndodhjen e objektit	Mbroje nga Dëmtimi

 Trans Adriatic Pipeline	TAP AG Dokumenti nr.:	AAL00-PMT-601-Y-TTM- 0017	Nr. i rish.:	2
Emblema e kontraktorit	Dok. Titulli:	Plani i TAP Shqipëri për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore	Faqja:	29 nga 42

[tokësore] KP	Vendndodhja	Përshkrimi	Angazhimi	Para-ndërtimit (KOMPANIA)	Veprimet e ndërtimit (KONTRAKTORI)
85,2	CH-529	Këmbë ure prej guri	AL0490, AL0495	Identifiko vendndodhjen e objektit	Mbroje nga Dëmtimi
91,6	CH-116	Zonë me mundësi për karakteristika arkeologjike	AL0487	Vlerësim i mëtejshëm	Do të këshillohet
91,8	CH-406	Vend Arkeologjik i Identifikuar	AL0484	Vlerësim i mëtejshëm	Do të këshillohet
109,1	CH-364	Varrezë bashkëkohore	AL0467, AL0481	Identifiko vendndodhjen e objektit	Mbroje nga Dëmtimi
109,8	CH-365	Copëza qeramike të shpërndara	AL0484	Vlerësim i mëtejshëm	Do të këshillohet
113,4	CH-368	Përmendore e LIIB	AL0472, AL0475, AL0480	Identifiko vendndodhjen e objektit	Mbroje nga Dëmtimi
116,9	CH-369	Përmendore e LIIB	AL0472, AL0475, AL0498	Identifiko vendndodhjen e objektit	Mbroje nga Dëmtimi
122,9	CH-375	Copëza qeramike të shpërndara	AL0484	Vlerësim i mëtejshëm	Do të këshillohet
124,1	CH-373	Përqendrim gurësh (ndoshta një kodërvarr)	AL0495	Vlerësim i mëtejshëm	Do të këshillohet
124,8	CH-374	Shtëpi ferme dhe mure tarracimi të periudhës Romake dhe pas-Otomane	AL0477, AL0497	Vlerësim i mëtejshëm	Do të këshillohet
127,9	CH-378	Varre	AL0495	Identifiko vendndodhjen e objektit	Mbroje nga Dëmtimi
133,7	CH-382	Pilaka	AL0486	Vlerësim i mëtejshëm	Do të këshillohet
139,1	CH-135	Ura Vodice S Bregu i Xhakës	AL0475, AL0488	Identifiko vendndodhjen e objektit	Mbroje nga Dëmtimi
139,1	CH-182	Kishë bashkëkohore në Vodice	AL0472, AL0475, AL0480	Identifiko vendndodhjen e objektit	Mbroje nga Dëmtimi
140,2	CH-136	Gjetje arkeologjike në veri të Bregut të Xhakës	AL0484	Vlerësim i mëtejshëm	Do të këshillohet
140,2	CH-181	Copëza qeramike të shpërndara	AL0484	Vlerësim i mëtejshëm	Do të këshillohet
142,4	CH-137	Zonë me mundësi për karakteristika arkeologjike	AL0479	Vlerësim i mëtejshëm	Do të këshillohet
144,3	CH-386	Copëza qeramike të shpërndara	AL0497	Vlerësim i mëtejshëm	Do të këshillohet
144,3	CH-387	Copëza qeramike të shpërndara	AL0486	Vlerësim i mëtejshëm	Do të këshillohet
145,2	CH-388	Copëza qeramike të shpërndara	AL0486	Vlerësim i mëtejshëm	Do të këshillohet

 Trans Adriatic Pipeline	TAP AG Dokumenti nr.:	AAL00-PMT-601-Y-TTM- 0017	Nr. i rish.:	2
Emblema e kontraktorit	Dok. Titulli:	Plani i TAP Shqipëri për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore	Faqja:	30 nga 42

[tokësore] KP	Vendndodhja	Përshkrimi	Angazhimi	Para-ndërtimit (KOMPANIA)	Veprimet e ndërtimit (KONTRAKTORI)
145,5	CH-389	Artefakt litik	AL0495	Vlerësim i mëtejshëm	Do të këshillohet
145,7	CH-390	Pllaka	AL0486	Vlerësim i mëtejshëm	Do të këshillohet
146	CH-532	Copëza poçesh të shpërndara	AL0491	Vlerësim i mëtejshëm	Do të këshillohet
147,9	CH-141	Vend pelegrinazhi te Lisi i Becit (nuk përdoret më për shkak të dëmtimit)	AL0472, AL0475, AL0480	Identifiko vendndodhjen e objektit	Mbroje nga Dëmtimi
148,3	CH-531	Copëza poçesh të shpërndara	AL0495	Vlerësim i mëtejshëm	Do të këshillohet
148,5	CH-391	Copëza qeramike të shpërndara	AL0486	Vlerësim i mëtejshëm	Do të këshillohet
150,1	CH-146	Copëza qeramike të shpërndara	AL0484	Vlerësim i mëtejshëm	Do të këshillohet
156,9	CH-393	Copëza qeramike të shpërndara	AL0492	Vlerësim i mëtejshëm	Do të këshillohet
165,1	CH-395	Përqendrim reliktesh	AL0497	Vlerësim i mëtejshëm	Do të këshillohet
166,9	CH-397	Vend i mundshëm arkeologjik	AL0495	Vlerësim i mëtejshëm	Do të këshillohet
176,1	CH-402	Copëza pllakash	AL0492	Vlerësim i mëtejshëm	Do të këshillohet
176,4	CH-403	Copëza qeramike të shpërndara	AL0492	Vlerësim i mëtejshëm	Do të këshillohet
187,3	CH-154	Stacion rruge romake Zharrez	AL0484	Vlerësim i mëtejshëm	Do të këshillohet
189,1	CH-158	Objekt romak Mbrostar	AL0479	Vlerësim i mëtejshëm	Do të këshillohet
199,1	CH-412	Përmendore e LIIB	AL0469	Identifiko vendndodhjen e objektit	Mbroje nga Dëmtimi
202,6	CH-413	Kishë e vjetër dhe varreza	AL0475	Identifiko vendndodhjen e objektit	Mbroje nga Dëmtimi
Zonë internimi	CH-535	Copëza qeramike të shpërndara	AL0494	Vlerësim i mëtejshëm	Do të këshillohet

* Lista e plotë dhe teksti i angazhimeve tregohet në Tabelën A1-2.



 Trans Adriatic Pipeline	TAP AG Dokumenti nr.:	AAL00-PMT-601-Y-TTM- 0017	Nr. i rish.:	2
Emblema e kontraktorit	Dok. Titulli:	Plani i TAP Shqipëri për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore	Faqja:	31 nga 42


Tabela A-2 Shpjegimi i angazhimeve të trashëgimisë kulturore.

“Vendndodhja” tregon nëse angazhimi mund të zbatohet gjatë gjithë Projektit në një numër vendesh “të Përgjithshme”, ose janë specifike për vende të veçanta përgjatë rrugëkalimit të gazsjellësit. Në këto raste tregohet vendndodhja e PK [tokësore] (më pas kjo mund të krahasohet me tabelën specifike të vendndodhjes A1-1).


Numri	Vendndodhja	Veprimi që kërkohet
AL0028	E përgjithshme	Implementimi i monitorimit arkeologjik dhe një procedure për “gjetjet e rastësishme”.
AL0029	E përgjithshme	Gjetjet për trashëgiminë kulturore. Devijimi nëse burimet gjenden në studimin tokësor.
AL0142	E përgjithshme	Kur është e mundur, do të merren masa për të përshtatur vendosjen e korridorit të ndërtimit për të shmangur dëmtimin fizik të Monumenteve të caktuara të Natyrës.
AL0439	E përgjithshme	Në rast se aksesit të një vendndodhje e rëndësishme e trashëgimisë kulturore kufizohet ose bllokohet, Projekti do të rregullojë akses alternativ duke përdorur informacionin e marrë nga palët e interesit dhe duke njoftuar publikun për bllokimin dhe mënyrat alternative të aksesit.
AL0440	E përgjithshme	Në rast kur një pjesë ose e gjithë vendndodhja ei trashëgimisë kulturore dëmtohet për shkak të dridhjeve të tepruara, do të thirren menjëherë restauruesit e ndërtimit për të riparuar strukturën me teknikat tradicionale të restaurimit.
AL0441	E përgjithshme	Konsultim me përdoruesit e vendit nëpërmjet një ekipi ndërlidhës me komunitetin për të kuptuar përdorimin e vendit dhe si mund të ndikojë Projekti në aksesin e përdoruesve.
AL0442	E përgjithshme	Dridhjet në objektet nënsipërfaqësore janë më të rënda në kushte të lagështa. Në kushte tejet të lagështa, Projekti do ta ndalojë ndërtimin në afërsi të strukturave të identifikuara se janë në rrezik nga ndikimi i dridhjeve. Këto kushte do të ndodhin pas episodeve me shira të dendur, me shumë gjasa në stinën e shirave.
AL0443	E përgjithshme	Ndërprerja e aksesit të përdoruesve, veçanërisht në monumente të rëndësishme dhe vende me vlerë TKJ, ka të ngjarë të shkaktojë probleme në komunitetin. Kur është e mundur, pajisjet dhe aktivitetet e Projektit do të planifikohen dhe do të vendosen që të shmangin kufizimet e aksesit në vend. Shmangia është metoda e parapëlqyer e lehtësimit dhe do të konsiderohet së bashku me masat e lehtësimit të renditura në Kapitullin 8.20.3 të “VNMS Shqipëri, Pjesa 8 - Vlerësimi i Ndikimeve dhe Masat e Lehtësimit”.
AL0444	E përgjithshme	Dridhjet më të rënda që kanë të bëjnë me trafikun rrugor shkaktohen nga makineritë e mëdha me amortizatorë të fortë, që lëvizin

 Trans Adriatic Pipeline	TAP AG Dokumenti nr.:	AAL00-PMT-601-Y-TTM- 0017	Nr. i rish.:	2
Emblema e kontraktorit	Dok. Titulli:	Plani i TAP Shqipëri për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore	Faqja:	32 nga 42


Numri	Vendndodhja	Veprimi që kërkohet
		me shpejtësi përgjatë rrugëve me sipërfaqe jo të njëtrajtshme. Teknikat për minimizimin e dridhjeve do të zbatohen pranë strukturave të identifikuara në rrezik nga ndikimi prej dridhjeve. Teknikat për minimizimin e dridhjeve për trafikun rrugor përfshijnë: kufizimin e shpejtësisë së makinave, minimizimin e çrregullsisë të sipërfaqes (gropat, kapakët e kanalizimeve, valëzimet, kalldrëmet) nëpërmjet përmirësimit të rrugës ose rishtrimit dhe instalimit të mbushjeve izoluese mbi pjesë të mbushura të një rruge.
AL0445	E përgjithshme	Dëmtimi strukturor nga dridhjet mund të përkeqësojë integritetin tashmë të pakësuar të ndërtesave të lashta dhe historike. Nëse vlerësimi strukturor tregon se një vend është në rrezik nga ndikimet prej dridhjeve, vendi do të përforcohet nga ana strukturore ose do të stabilizohet në një mënyrë tjetër dhe do të mbrohet nga këto ndikime (d.m.th. lidhjet strukturore, përdorimi i rripave zhurmëmbytës ose zhurmëmbytësve harmonikë për të pakësuar përhapjen e dridhjeve nëpër ndërtesat historike, ose përforcimet me çimento).
AL0446	E përgjithshme	Kur është e mundur, Projekti do të përdorë alternativa ndërtimi me ndikim të ulët. Shqepja mund të përdoret si alternative ndaj plasjes pranë strukturave të identifikuara se janë në rrezik nga ndikimet prej dridhjeve. Teknikat e tjera, të tilla si futja e shtyllave nëpërmjet gropave ose përdorimi i një amortizatori për çekiçët kur futen shtyllat prej hekuri mund të përdoren për të minimizuar dridhjet e krijuara. Metodot shkatërrimi me ndikim të ulët, të tilla si përdorimi i çarësve hidraulikë të shkëmbinjve dhe jo thyerësve të shkëmbinjve, po ashtu do të përdoren ku të jetë e mundur.
AL0447	E përgjithshme	Gjendja dhe integriteti strukturore i vendeve me komponentë mbitokësorë, që ndodhen në afërsi të gjurmës së Projektit do të regjistrohet përpara ndërtimit.
AL0448	E përgjithshme	Disa forma të ndotjes mund të dëmtojnë arkitekturën e gurëve. Nëse vlerësimi strukturor tregon një rrezik të ndikimeve nga ndotja, vendi do të mbulohet ose mbrohet në një mënyrë tjetër nga ndikimet e mundshme. Nëse problemi është pluhuri nga punimet në tokë, përreth vendit në rrezik mund të përdoren strategji për minimizimin e pluhurit, të tilla si spërkatja me ujë. Në rast se një objekt me vlerë kulturore dëmtohet për shkak të ndotjes nga Projekti, objekti do të pastrohet nga restaurues profesionistë dhe do të mbrohet nga dëmtimi i mëtejshëm.
AL0449	E përgjithshme	Shmangia e strukturave të ngritura gjatë hartimit të Projektit, të tilla si ndërtesat historike, monumentet dhe vendet arkeologjike me objekte mbitokësore. Shmangia është metoda e parapëlqyer e lehtësimit dhe do të konsiderohet së bashku me masat lehtësuese të renditura në Kapitullin 8.20.3 të “VNMS Shqipëri, Pjesa 8 - Vlerësimi i Ndikimeve dhe Masat Lehtësuese”.
AL0450	E përgjithshme	Plani për Monitorimin dhe Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore do të ketë si objektiv shmangien e dëmtimeve të mundshme të burimeve kulturore. Plani do të zhvillohet duke ndjekur politikat e TAP AG dhe do të marrë parasysh të gjitha KPpërkatese të BERZH-it.
AL0451	E përgjithshme	Projekti do të hartohet që të lehtësojë ndikimet negative estetike dhe dëgjimore të pajisjeve. Do të mbahen parasysh teknikat estetike të mëposhtme: pengesat për pakësimin e zhurmës, ndërtimet me profil të ulët, vëzhgimi dhe vendosja e duhur për të rritur në maksimum shfrytëzimin e topografisë dhe bimësisë, gardhet, përzierja me format topografike dhe modelet ekzistuese të

 Trans Adriatic Pipeline	TAP AG Dokumenti nr.:	AAL00-PMT-601-Y-TTM- 0017	Nr. i rish.:	2
Emblema e kontraktorit	Dok. Titulli:	Plani i TAP Shqipëri për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore	Faqja:	33 nga 42


Numri	Vendndodhja	Veprimi që kërkohet
		bimësisë dhe përdorimi i ngjyimeve të mjedisit ose teknikat e përparuara të kamuflazhit për të kufizuar ndikimet pamore.
AL0452	E përgjithshme	Kufizimi i kohës së aktiviteteve të ndërtimit, mirëmbajtjes dhe shembjeve për të mos shqetësuar përdorimin e vendeve të trashëgimisë kulturore. Ndërprerja e punimeve në kohë të caktuara kur vendet janë në përdorim si, për shembull, gjatë ngjarjeve të rëndësishme (për shembull, martesë ose festivale fetare). Për shembull, plasjet jashtë një kishe do të ndalohen gjatë shërbesave fetare.
AL0453	E përgjithshme	Zhurma dhe dridhjet do të monitorohen periodikisht në vendet e trashëgimisë kulturore që presin vizitorë brenda zonës së ndikimit.
AL0454	E përgjithshme	Konsultim me përdoruesit e vendit nëpërmjet një ekipi ndërlidhës me komunitetin për të kuptuar përdorimin e vendit, kufijtë e vendit dhe oraret e aktiviteteve fetare kulturore që mund të bien ndesh me aktivitetet e ndërtimit, operimit dhe largimit.
AL0455	E përgjithshme	Konsultim me përdoruesit e vendit nëpërmjet një ekipi ndërlidhës me komunitetin për të kuptuar përdorimin e vendit, kufijtë e vendit dhe oraret e aktiviteteve fetare e kulturore që mund të bien ndesh me aktivitetet e ndërtimit, operimit dhe largimit.
AL0456	E përgjithshme	Kur është e mundur, Projekti do të shmangë vendet e trashëgimisë kulturore nëpërmjet skicimit të Projektit për të siguruar ndikime të kufizuara mbi vendndodhjen dhe peizazhin e këtyre vendeve. Shmangia është metoda e parapëlqyer lehtësuese dhe do të konsiderohet së bashku me masat lehtësuese të renditura në Kapitullin 8.20.3 të "VNMS Shqipëri, Pjesa 8 - Vlerësimi i Ndikimeve dhe Masat Lehtësuese".
AL0457	E përgjithshme	Përfshirja e udhëzimeve në Kodin e Sjelljes së punonjësve për t'i parandaluar aktivitetet e punonjësve që mund të bien ndesh me vendet e trashëgimisë kulturore në afërsi.
AL0458	E përgjithshme	Procedurat e Gjetjeve të Rastësishme do të implementohet në frontet e ndërtimit. Kjo përfshin monitorimin e aktiviteteve të ndërtimit nga një arkeolog profesionist dhe ndërprerjen e punës në afërsi të ndonjë zbulimi të ri arkeologjik. Aktivitetet e ndërtimit të një gjetje të rastësishme me rëndësi do të rifillojnë vetëm pas implementimit të masave lehtësuese të miratuara nga qeveria.
AL0459	E përgjithshme	Nëse nevojitet shpëtimi arkeologjik për një Gjetje të Rastësishme, shpëtimi do të bëhet në pajtim me standardet ndërkombëtare dhe shqiptare me mbikëqyrjen dhe përfshirjen e institucioneve përkatëse qeveritare .
AL0460	E përgjithshme	Në zonat me potencial të lartë arkeologjik brenda gjerësisë së punimeve, ndërtimi do të ndalohet në kushte tejet të lagështa.
AL0461	E përgjithshme	Vendet që ndodhen brenda 50m nga gjurma e ndërtimit të Projektit do të shenjëzohen qartë dhe do të mbrohen me pengesa të përkohshme të tilla si rrjeta teli ose gardhe plastike me ngjyrë të ndritshme, me flamurë ose shirita tejet të dukshëm të vendosur në to. Zonat me potencial të lartë arkeologjik do të shenjëzohen për shmangie, veçanërisht gjatë kushteve të lagështa.

 Trans Adriatic Pipeline	TAP AG Dokumenti nr.:	AAL00-PMT-601-Y-TTM- 0017	Nr. i rish.:	2
Emblema e kontraktorit	Dok. Titulli:	Plani i TAP Shqipëri për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore	Faqja:	34 nga 42


Numri	Vendndodhja	Veprimi që kërkohet
AL0462	E përgjithshme	Për vendet arkeologjike, Projekti do të angazhojë autoritetet përkatëse shqiptare për të vlerësuar më tej vendet dhe përdorimin e metodave ndërhyrëse dhe jondërhyrëse.
AL0463	E përgjithshme	Kur nuk është e mundur të shmangen monumentet ose vendet me vlerë TKJ (d.m.th. ato që ndodhen në gjerësinë e reduktuar të punës prej 28m) do të konsiderohet zhvendosja, zëvendësimi e kompensimi dhe ato do të diskutohen si opsione me palët përkatëse të interesit.
AL0464	E përgjithshme	Shmangia e vendeve të njohura të trashëgimisë kulturore nëpërmjet hartimit të Projektit, nëse është e mundur nga ana teknike. Shmangia është metoda e parapëlqyer lehtësuese dhe do të konsiderohet së bashku me masat lehtësuese të renditura në Kapitullin 8.20.3 të "VNMS Shqipëri, Pjesa 8 - Vlerësimi i Ndikimeve dhe Masat Lehtësuese".
AL0465	E përgjithshme	<ul style="list-style-type: none"> • Shmangie • Vlerësim • Konsultim • Kufizime kohore të mirëmbajtjes • Udhëzim në Kodin e Sjelljes
AL0466	[tokësore] PK 62.8	<ul style="list-style-type: none"> • Shmangie • Vlerësim • Shenjëzimi dhe mbrojtje • Konsultim me komunitetin • Monitorim i zhurmës dhe dridhjeve (për vendet me vizitorë të rregullt) • Udhëzim në Kodin e Sjelljes • Kufizim i ndërtimit ose ndalim i punës
AL0467	[tokësore] PK 109.1	<ul style="list-style-type: none"> • Shmangie • Vlerësim • Shenjëzim dhe mbrojtje • Konsultim me komunitetin • Monitorim i zhurmës dhe dridhjeve (për vendet me vizitorë të rregullt) • Udhëzim në Kodin e Sjelljes • Kufizim i ndërtimit ose ndalim e punës
AL0468	[tokësore] PK 75.5	<ul style="list-style-type: none"> • Shmangie • Vlerësim • Shenjëzim dhe mbrojtje

 Trans Adriatic Pipeline	TAP AG Dokumenti nr.:	AAL00-PMT-601-Y-TTM- 0017	Nr. i rish.:	2
Emblema e kontraktorit	Dok. Titulli:	Plani i TAP Shqipëri për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore	Faqja:	35 nga 42


Numri	Vendndodhja	Veprimi që kërkohet
		<ul style="list-style-type: none"> • Konsultim me komunitetin • Monitorim i zhurmës dhe dridhjeve (për vendet me vizitorë të rregullt) • Udhëzim në Kodin e Sjelljes • Kufizimi i ndërtimit ose ndalim i punës
AL0469	[tokësore] PK 199.1	<ul style="list-style-type: none"> • Shmangie • Vlerësim • Shenjëzim dhe mbrojtje • Konsultim me komunitetin • Monitorim i zhurmës dhe dridhjeve (për vendet me vizitorë të rregullt) • Udhëzim në Kodin e Sjelljes • Kufizim i ndërtimit ose ndalim i punës
AL0470	[tokësore] PK 83.8	<ul style="list-style-type: none"> • Shmangie • Vlerësim • Konsultim me komunitetin • Planifikim për të shmangur kufizimet e aksesit të përdoruesve • Akses alternativ • Njoftim i publikut
AL0471	[tokësore] PK 75.5	<ul style="list-style-type: none"> • Shmangie • Vlerësim • Konsultim me komunitetin • Planifikim për të shmangur kufizimin e aksesit të përdoruesve • Akses alternativ • Njoftim i publikut
AL0472	[tokësore] PK 62.8, 83.8, 113.4, 116.9, 139.1, 147.9	<ul style="list-style-type: none"> • Shmangie • Vlerësim • Konsultim me komunitetin • Planifikim për të shmangur kufizimet e aksesit të përdoruesve • Akses alternativ • Njoftim i publikut
AL0473	[tokësore] PK	<ul style="list-style-type: none"> • Vlerësim

 Trans Adriatic Pipeline	TAP AG Dokumenti nr.:	AAL00-PMT-601-Y-TTM- 0017	Nr. i rish.:	2
Emblema e kontraktorit	Dok. Titulli:	Plani i TAP Shqipëri për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore	Faqja:	36 nga 42


Numri	Vendndodhja	Veprimi që kërkohet
	75.5	<ul style="list-style-type: none"> • Shmangie • Regjistrim i kushteve të strukturës dhe monitorim • Përforsim për mbrojtje • Plan për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore • Konsultim me komunitetin • Teknika ndërtimi me ndikim të ulët • Teknika për minimizimin e dridhjeve • Ndërprerje e ndërtimit në kushte të lagështa • Ruajtje • Zhvendosje/ kompensim
AL0474	[tokësore] PK 62.8	<ul style="list-style-type: none"> • Vlerësim • Shmangie • Regjistrim i kushteve të strukturës dhe monitorimi • Përforsim për mbrojtje • Plan për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore • Konsultim me komunitetin • Teknikat ndërtimi me ndikim të ulët • Teknika për minimizimin e dridhjeve • Ndërprerje e ndërtimit në kushte të lagështa • Ruajtje • Zhvendosje/ kompensim
AL0475	[tokësore] KP 113.4, 116.9, 139.1, 147.9, 202.6	<ul style="list-style-type: none"> • Vlerësim • Shmangie • Regjistrim i kushteve të strukturës dhe monitorimi • Përforsim për mbrojtje • Plan për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore • Konsultim me komunitetin • Teknika ndërtimi me ndikim të ulët • Teknika për minimizimin e dridhjeve • Ndërprerje e ndërtimit në kushte të lagështa • Ruajtje • Zhvendosje/ kompensim
AL0476	[tokësore] PK	<ul style="list-style-type: none"> • Vlerësim

 Trans Adriatic Pipeline	TAP AG Dokumenti nr.:	AAL00-PMT-601-Y-TTM- 0017	Nr. i rish.:	2
Emblema e kontraktorit	Dok. Titulli:	Plani i TAP Shqipëri për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore	Faqja:	37 nga 42


Numri	Vendndodhja	Veprimi që kërkohet
	83.8	<ul style="list-style-type: none"> • Shmangie • Regjistrim i kushteve të strukturës dhe monitorim • Përforsim për mbrojtje • Plan për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore • Konsultim me komunitetin • Teknika ndërtimi me ndikim të ulët • Teknika për minimizimin e dridhjeve • Ndërprerje e ndërtimit në kushte të lagështa • Ruajtje • Zhvendosje/ kompensim
AL0477	[tokësore] PK 124.8	<ul style="list-style-type: none"> • Vlerësim • Shmangie • Regjistrim i kushteve të strukturës dhe monitorim • Përforsim për mbrojtje • Plan për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore • Konsultim me komunitetin • Angazhim i Qeverisë (CH-374) • Teknika ndërtimi me ndikim të ulët • Teknika për minimizimin e dridhjeve • Ndërprerje e ndërtimit në kushte të lagështa • Ruajtje • Zhvendosje/ kompensim
AL0478	Të përgjithshme	<ul style="list-style-type: none"> • Vlerësim i mëtejshëm i vendndodhjes • Shenjëzim • Plan për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore (përfshi monitorimin arkeologjik dhe procedurën për gjetjet e rastësishme) • Ndalim i qarkullimit të trafikut në kushte të lagështa
AL0479	[tokësore] PK 142,4, 189.1	<ul style="list-style-type: none"> • Vlerësim i mëtejshëm i vendndodhjes • Shenjëzim • Plan për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore (përfshi monitorimin arkeologjik dhe procedurën për gjetjet e rastësishme) • Ndalim i qarkullimit të trafikut në kushte të lagështa
AL0480	[tokësore] PK 62,8, 113.4,	<ul style="list-style-type: none"> • Vlerësim • Shmangie

 Trans Adriatic Pipeline	TAP AG Dokumenti nr.:	AAL00-PMT-601-Y-TTM- 0017	Nr. i rish.:	2
Emblema e kontraktorit	Dok. Titulli:	Plani i TAP Shqipëri për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore	Faqja:	38 nga 42


Numri	Vendndodhja	Veprimi që kërkohet
	139,1, 147.9	<ul style="list-style-type: none"> • Konsultim me komunitetin • Shenjëzim dhe mbrojtje • Përmirësim i gjerësisë së punimeve të ndërtimit në rrugën të ngushtë (CH-141) • Udhëzim në Kodin e Sjelljes • Plan për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore
AL0481	[tokësore] PK 109.1	<ul style="list-style-type: none"> • Vlerësim • Shmangie • Konsultim me komunitetin • Shenjëzim dhe mbrojtje • Gjerësi e kufizuar e punimeve (CH-364) • Udhëzim në Kodin e Sjelljes • Plan për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore
AL0482	[tokësore] PK 37,3, 44.3	<ul style="list-style-type: none"> • Shmangie • Vlerësim i mëtejshëm i vendndodhjes • Shenjëzim dhe mbrojtje • Plan për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore (përfshi monitorimin arkeologjik dhe Procedurën e Gjetjeve të Rastësishme)
AL0483	[tokësore] PK 0.6	<ul style="list-style-type: none"> • Shmangie • Vlerësim i mëtejshëm i vendndodhjes • Shenjëzim dhe mbrojtje • Plan për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore (përfshi monitorimin arkeologjik dhe Procedurën e Gjetjeve të Rastësishme)
AL0484	[tokësore] PK 0.8, 4.1, 4.3, 34.9, 91.8, 109.8, 122.9, 140.2, 150.1, 187.3	<ul style="list-style-type: none"> • Shmangie • Vlerësim i mëtejshëm i vendndodhjes • Shenjëzim dhe mbrojtje • Përmirësim i gjerësisë së punimeve të ndërtimit në rrugë të ngushtë (CH-313) • Plan për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore (përfshi monitorimin arkeologjik dhe Procedurën e Gjetjeve të Rastësishme) • Udhëzim në Kodin e Sjelljes
AL0485	[tokësore] PK 75, 75.5	<ul style="list-style-type: none"> • Shmangie • Vlerësim i mëtejshëm i vendndodhjes • Shenjëzim dhe mbrojtje • Plan për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore (përfshi monitorimin arkeologjik dhe Procedurën e Gjetjeve të Rastësishme) • Udhëzim në Kodin e Sjelljes

 Trans Adriatic Pipeline	TAP AG Dokumenti nr.:	AAL00-PMT-601-Y-TTM- 0017	Nr. i rish.:	2
Emblema e kontraktorit	Dok. Titulli:	Plani i TAP Shqipëri për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore	Faqja:	39 nga 42


Numri	Vendndodhja	Veprimi që kërkohet
AL0486	[tokësore] PK 43.5, 58.4, 133.7, 144.3, 145.2, 148.5	<ul style="list-style-type: none"> • Shmangie • Vlerësim i mëtejshëm i vendndodhjes • Shenjëzim dhe mbrojtje • Plan për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore (përfshi monitorimin arkeologjik dhe Procedurën e Gjetjeve të Rastësishme) • Udhëzim në Kodin e Sjelljes
AL0487	[tokësore] PK 36, 68.2, 75, 91.6	<ul style="list-style-type: none"> • Shmangie • Vlerësim i mëtejshëm i vendndodhjes • Shenjëzim • Plan për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore (përfshi monitorimin arkeologjik dhe Procedurën e Gjetjeve të Rastësishme) • Ndalim i qarkullimit të trafikut në kushte të lagështa
AL0488	[tokësore] PK 139.1	<ul style="list-style-type: none"> • Shmangie • Vlerësim i mëtejshëm i vendndodhjes • Mikro-devijim i rrugëkalimit • Shenjëzim dhe mbrojtje • Regjistrim i kushteve të strukturës dhe monitorim • Konsultim me komunitetin • Zhvendosje ose kompensim • Udhëzim në Kodin e Sjelljes • Udhëzim në Kodin e Sjelljes • Plan për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore (përfshi monitorimin arkeologjik dhe Procedurën e Gjetjeve të Rastësishme)
AL0489	[tokësore] PK 62.8	<ul style="list-style-type: none"> • Shmangie • Vlerësim i mëtejshëm i vendit • Mbrojtje • Regjistrim i kushteve të strukturës dhe monitorim • Konsultim me komunitetin • Udhëzim në Kodin e Sjelljes • Plan për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore (përfshi monitorimin arkeologjik dhe Procedurën e Gjetjeve të Rastësishme).
AL0490	[tokësore] PK 85,1, 85.2	<ul style="list-style-type: none"> • Shmangie • Studim arkeologjik i vendeve të propozuara për sheshet e magazinimit të tubacioneve dhe kampet • Shenjëzim dhe mbrojtje • Angazhim i qeverisë

 Trans Adriatic Pipeline	TAP AG Dokumenti nr.:	AAL00-PMT-601-Y-TTM- 0017	Nr. i rish.:	2
Emblema e kontraktorit	Dok. Titulli:	Plani i TAP Shqipëri për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore	Faqja:	40 nga 42

Numri	Vendndodhja	Veprimi që kërkohet
		<ul style="list-style-type: none"> • Shpëtim • Plan për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore (përfshi monitorimin arkeologjik dhe Procedurën e Gjetjeve të Rastësishme)
AL0491	[tokësore] PK 146	<ul style="list-style-type: none"> • Shmangie • Vlerësim i mëtejshëm i vendndodhjes • Shenjëzim dhe mbrojtje • Angazhim i Qeverisë • Shpëtim • Plan për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore (përfshi monitorimin arkeologjik dhe Procedurën e Gjetjeve të Rastësishme).
AL0492	[tokësore] PK 3.2, 6.1, 29.8, 29.9, 32.6, 40.6, 43.2, 57.9, 59, 156.7, 176.1, 176.4	<ul style="list-style-type: none"> • Shmangie • Vlerësim i mëtejshëm i vendndodhjes • Mikro-devijim i rrugëkalimit(CH-359) • Shenjëzim dhe mbrojtje • Zvogëlim i gjerësisë së punimeve (CH-402) • Angazhim i qeverisë • Shpëtim • Plan për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore (përfshi monitorimin arkeologjik dhe Procedurën e Gjetjeve të Rastësishme)
AL0493	[tokësore] PK 85.1	<ul style="list-style-type: none"> • Shmangie • Vlerësim i mëtejshëm i vendndodhjes • Shenjëzim dhe mbrojtje • Angazhim i Qeverisë • Zvogëlim i gjerësisë së punimeve (CH-373 dhe CH-397) • Udhëzim në Kodin e Sjelljes • Shpëtim • Plan për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore (përfshi monitorimin arkeologjik dhe Procedurën e Gjetjeve të Rastësishme)
AL0494	[tokësore] PK 49.9, 50, Zona e detyrimit	<ul style="list-style-type: none"> • Shmangie • Vlerësim i mëtejshëm i vendndodhjes • Shenjëzim dhe mbrojtje • Angazhim i Qeverisë • Zvogëlim i gjerësisë së punimeve (CH-373 & CH-397) • Udhëzim në Kodin e Sjelljes • Shpëtim • Plan për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore (përfshi monitorimin arkeologjik dhe Procedurën e Gjetjeve të Rastësishme)

 Trans Adriatic Pipeline	TAP AG Dokumenti nr.:	AAL00-PMT-601-Y-TTM- 0017	Nr. i rish.:	2
Emblema e kontraktorit	Dok. Titulli:	Plani i TAP Shqipëri për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore	Faqja:	41 nga 42

Numri	Vendndodhja	Veprimi që kërkohet
AL0495	[tokësore] PK 3.1, 85.2, 124.1, 127.9, 145.5, 148.3, 166.9	<ul style="list-style-type: none"> • Shmangie • Vlerësim i mëtejshëm i vendndodhjes • Shenjëzim dhe mbrojtje • Angazhim i Qeverisë • Zvogëlim i gjerësisë së punimeve (CH-373 & CH-397) • Udhëzim në Kodin e Sjelljes • Shpëtim • Plan për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore (përfshi monitorimin arkeologjik dhe Procedurën e Gjetjeve të Rastësishme)
AL0496	[tokësore] PK 75.5	<ul style="list-style-type: none"> • Shmangie • Vlerësim • Konsultim me komunitetin • Shenjëzim dhe mbrojtje • Zhvendosje/kompensim • Udhëzim në Kodin e Sjelljes • Regjistrim i kushteve të strukturës dhe monitorim • Plan për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore
AL0497	[tokësore] PK 59,2, 124.8, 144,3, 165.1	<ul style="list-style-type: none"> • Shmangie • Vlerësim i mëtejshëm i vendndodhjes • Shenjëzim dhe mbrojtje • Angazhim i Qeverisë • Mikro-devijim i rrugëkalimit (CH-397) • Shpëtim • Udhëzim në Kodin e Sjelljes • Regjistrim i kushteve të strukturës dhe monitorim (për CH-374) • Plan për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore (përfshi monitorimin arkeologjik dhe Procedurën e Gjetjeve të Rastësishme)
AL0498	[tokësore] PK 116.9	<ul style="list-style-type: none"> • Shmangie • Vlerësim • Konsultim me komunitetin • Shenjëzim dhe mbrojtje • Zhvendosje/Kompensim • Udhëzim në Kodin e Sjelljes • Regjistrim i kushteve të strukturës dhe monitorim

 Trans Adriatic Pipeline	TAP AG Dokumenti nr.:	AAL00-PMT-601-Y-TTM- 0017	Nr. i rish.:	2
Emblema e kontraktorit	Dok. Titulli:	Plani i TAP Shqipëri për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore	Faqja:	42 nga 42

Numri	Vendndodhja	Veprimi që kërkohet
		• Plan për Menaxhimin e Trashëgimisë Kulturore
AL0556	E përgjithshme	Vazhdimi i ndërtimit në një Gjetje të Rastësishme me rëndësi duhet të rifillojë vetëm pasi të ketë përfunduar gërmimi.
AL0557	E përgjithshme	Nëse gjatë ndërtimit zbulohet një Gjetje e Rastësishme me rëndësi të madhe, procedurat e shpëtimit duhen bërë siç përcaktohen nga standardet ndërkombëtare dhe kombëtare shqiptare.